

MIHÁLYI

MIHÁLYI

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV

TÉR-HÁLÓ

1	TARTALOMJEGYZÉK.....	2
2	BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ.....	3
3	A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA.....	4
4	ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA.....	32
5	A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK.....	37
6	JÓ PÉLDÁK.....	49
7	JÓ PÉLDÁK.....	62
8	MELLÉKLETEK.....	65

„Az építkezés minden polgárnak egyéni joga és magánügye volt, amelybe a városi hatóság nem is kívánt beleszólni, mert nem ismerte fel, mily mértékben érint az közérdeket.

A középkor felfogása szerint a közérdek a telekhatárnál véget ért, s hogy e határon belül hogyan építkeztek, azzal senki sem törődött.

Ennek ellenére a középkori városok utcaképeiben mégis rendet, harmóniát, mértéktartást, egymáshoz való igazodást és ízlést találunk, ami nem jogszabályokból, hanem a középkori polgár gondolkodásából, a közösséghez önként igazodó magatartásból és ösztönös szépérzékből, ízlésből fakadt.”

Borbíró Virgil, 1956

A kézikönyv ehhez kíván segítséget nyújtani. Segítség és iránymutatás ahhoz, hogy a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és egy kis útmutató segítségével feltárja az épített és települési környezet szépségét. Követendő példákat mutasson és ösztönzőleg hasson a lakosokra, beköltözőkre, arra inspirálva őket, hogy a településhez illő és léptékben is illeszkedő épületeket hozzanak létre.

A kézikönyv célja, hogy bevezesse az olvasót az építészeti, természeti és táji értékek tárházába, hogy olyan épületet tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, egyben illeszkedik a település képéhez, azt ízléssel viszi tovább, értéket ad a település, településkép számára.

A kézikönyvben foglalt ajánlások nem kötelező jellegűek. Nem céljuk az uniformizálás, sőt éppen ellenkezőleg. Céljuk az értékekre való figyelemfelhívás, az értékek megismertetése, a lehetőségek feltárása. A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni. Ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbíródik.

Csitéi Gábor
polgármester

A TELEPÜLÉS RÖVID TÖRTÉNETE

A falu Árpád-kori település. Mihályi a XII. században Sopron várának volt tartozéka, kezdetben királyi várbirtok, amely fontos szerepet játszott a nyugati határvédelemben, a Rábaközi gyepű Kapuvárhoz tartozó megerősített helyeként. Területe a vár fegyveres szolgálatában álló várjobbágyok birtokában volt. A fennmaradt írott emlékek közül elsőként egy 1198-ban kelt oklevélben említik, mint prédiomot, azaz kisebb mezőgazdasági központot. Ebben az oklevélben az áll, hogy Imre király Csák Ugrin győri püspöknek adományozza Pál soproni várjobbágy Mihály (Mihal) nevű prédiomát, mert azt felségsértés bűnében elmarasztalták. Így került a település a Csák nemzetség kezére. A birtokot minden tartozékával együtt megkapta, beleértve 9 házas szolgát, 10 nőtlent szolgát és 4 házas szabadost is. Az oklevél a továbbiakban részletezi ezen személyek neveit, így művelődéstörténetileg is érdekesek az első írásban fennmaradt mihályi családnevek: Szombatka, Picur, Földes, Szerető, Márton, Mihály, Emelő.

Csák Ugrin később esztergomi érsek lett, halála után Mihályit a szomszédos Kisfaluddal együtt öccsére, Csák Miklóstra (Pozsony vármegye alispánjára) hagyományozta. A 13. században a prédiomon földművelés és jelentős állattartás folyt. A település következő írásos említése az ő idejéből való. Egy 1223-ban kelt oklevélben szerepel, amely szerint Csák Miklós engedélyt kér II. András királytól, hogy a prédiom helyére falut telepíthessen. Ekkortól beszélhetünk Mihályi faluról. Ugyancsak II. Andrástól szerzett engedélyt 1231-ben, hogy a falu határában, a Rába folyón 4 malmot emelhessen.

Csák Miklós fia, Izsák eredményesen folytatta apja birtokgyarapító munkáját. A falu II. Andrástól megkapta a kamara haszna nevű adótól való mentességet, és ezzel megindult a mezővárossá fejlődés útján. Izsák halála után mostohatestvérei, János és Márk öröklék Mihályit. János leszármazottjai felvették a Mihályi családnevet, Márknak magva szakadt. Az Árpád-korban Mihályi összeforrt a Csák nembeli család ország- és határvédő, királyainak kegyeit élvező életével. A föld jó termést adott, ezért mindig volt pénzük újabb földterületek vásárlására.

A XIII. század közepére Mihályiban plébániatemplom épült, amely a jelenlegi templom elődje volt. Vele szemben már ekkor is a Mihályi család nemesi rezidenciája állt, a mai kastély helyén. 1437-ben Zsigmond király pallosjogot adott a Mihályiaknak. Birtokaikon kalodát, kinzókamrát és börtönöket állíthattak fel, ahol az országos törvények értelmében lefejezhették, felakaszthatták a bűnözőket.

A vitatott hagyomány szerint 1440-ben Erzsébet királyné Ulászló elől menekülve Mihályiban szállt meg és az elrabolt koronát egy odvas fűzfába rejtette el.

A 16. század a falu számára nagy megpróbáltatásokat hozott.

1455-ben Mihályi (Ugrin) János 4 leány örökösét V. László király fiúsította, így ők örökölhették a birtokait. Házasságaik révén, és egymástól örökvétel útján a XVI. század közepére a Ládonyi család szerzi meg a falu nagy részét, kisebbik része a Csáky család birtoka volt. Ládonyi Demeter a középkori nemesi kúria helyére – amely a feltárások szerint fából készült – emeltette 1550 – 60 között a négy saroktornyos kastélyt. Ezt az épületet egy 1567-ben kelt szerződés

szövegében már, mint castellumot (kastély, erődített udvarház) említik. (A 2006-os feltáráskor megtalálták az árok és a palánk maradványait.)

A Ládonyi család 1596-ban fiúágon kihalt, így lány örökösei révén a XVII. század elején a Kisfaludy család kezére került Mihályi. Kisfaludy Balázs, Sopron vármegye alispánja később a Csákyak javait is megörökölte. A Kisfaludyak nevéhez fűződik a falu fejlődésének egyik mérföldköve. 1666-ban a család engedélyt kapott arra, hogy birtokán országos vásárt tarthasson. Ezzel Mihályi mezőváros lett.

1570-ben és 71-ben a Rába áradása pusztítja, 1594-ben pedig a török felégette a Rábaköz falvait, köztük Mihályit is, majd 1604-ben egy átvonuló rác sereg nyomán szintén leégett a falu, vele a kastély, a templom, és a plébánia épülete is. A háborús évek pusztításai nyomán megindult a Kisfaludy család vagyonának felaprózódása is. A Család három ágra szakadt, a falu területén ekkor a Kisfaludyak mellett a Káldy és a Niczky család osztozott. Később a kisebb birtoktöredékek mindegyikét Niczky György örökölte, illetve vásárolta meg, így a XVII. század végére a falu legnagyobb részének ő lett a földesura, a Kisfaludyak csak egy kisebb részét birtokolták.

Niczky György nevéhez fűződik a háborúk dúlásai utáni helyreállítás is. Ő újjátta fel a kastély egy részét és valószínűleg a templomot is, valamint 1691-ben Szentháromság-oszlopot állíttatott a falu közepére. 1704-ben a császári seregek ismét felégették Mihályit, ekkor annak birtokán Kisfaludy Mózes és Niczky György osztozott. 1709-ben újra leégett a kastély, de Niczky 1712-ben felújította. Ennek a felújításnak a kőbe vésett emléktáblája ma is látható a kastély hátsó falán. Niczky állíttatta a Kis-Rába partjára Nepomunki Szent János szobrát is, 1738-ban.

A Kisfaludyak birtokrészeit később (II.) Kisfaludy Balázs özvegye révén a Rátkyak örökölték. Az özvegy, Rátky Klára emeltette 1780-ban a templom mellett álló Mária Immaculata szobrát.

1781-től a Niczky család része az örményesi Fiáth család kezére került, a Rátky javakat pedig a Barthodeiszky familia örökölte. 1860-ban jobaházi Döry Miklós megvásárolta előbb a Barthodeiszky, majd a Fiáth kastélyrészeket, de nagyobb földterülettel nem rendelkezett Mihályiban. Az ő családja nevét viseli a mai napig a mihályi kastély, mivel az utolsó, itt élő birtokosai voltak. A nevükhöz fűződik a kastély jelenlegi külsejének kialakítása is.

A falu történetében jelentős szerepet játszott a reformáció, amelynek hatására Mihályi lakossága evangélikus lett. A rekatolizáció a XVII – XVIII. században volt a legerősebb, de a falu harmada ma is evangélikus.

Az 1666-ban országos vásár tartására kapott a falu privilégiumot, az ezzel együtt életbe lépett mezővárosi rang jó ideig meghatározta a falu fejlődését, egészen a trianoni békéig a virágkorát élte Mihályi. A módos mezővárosban fellendült az élet a mezőgazdaságból élők és az iparosok számára is. Ebben az időszakban fogják művelés alá a falu határban az irtásföldeket és indul meg a gyümölcs- és dohánytermesztés. Legfontosabb terményei közé a búza, rozs, árpa, kukorica, zab, valamint a hüvelyesek tartoztak. Nagyarányú állattartás is folyt. A juh és szarvasmarha mellett híresek voltak a mihályiak a lovaikról is. A mihályi termékek legfontosabb felvevő piaca Kapuvár és

Sopron mellett Bécs volt. A bécsi vásárok fő közlekedési útvonalába eső település elrendezése hűen tükrözi még ma is ezt a kort: A falu két fő utcáján széles előkertek és idős fasorok jelzik az egykori vásári helyszínek, állatpihenők helyszínét.

1777-ben a Mihályi középirtokosság birtokrendezést hajtott végre. Ennek során szabályozta azt is, hogy egy jobbágytelek után mekkora lehet az állattartás. Ez a korlátozás visszavetette az állattenyésztést

A céhekbe tömörült iparosok közül 1807-ben a takácsok, 1827-ben pedig a szabók, szűcsök, kosárfonók és kádárok kaptak királyi kiváltságlevelet. Az I. világháború előtt a mesterlegények elsősorban Bécsben és környékén dolgoztak segédként. A trianoni béke után azonban a falu gazdaságilag visszaesett, mivel megszakadt a kapcsolat a Bécsi-medencével. Megindult az elszegényedés is, a két háború között Mihályiban már 50 családnak nem volt földje.

A falu villamosítása 1921-ben fejeződött be. 1972-ben kiépült a vezetékes ivóvízhálózat. 1991-ben befejeződött a gázprogram. A települést bekapcsolták a crossbar rendszerbe is. Jelenleg a lakások 65%-a rendelkezik telefontal, folyamatban van a csatornahálózat kiépítése. Megoldott a szilárd kommunális hulladék összegyűjtése és elszállítása. A lakosok számára munkalehetőséget az ipar területén hosszú időn keresztül a szénsavgyár kínált. 1935-ben kőolaj és földgáz után kutatva próbafúrásokat végeztek. Ennek során 1600 m mélyről 75 bar nyomású természetes szén-dioxid tört felszínre. Erre alapozva a Magyar-Amerikai Olajipari Rt 1938-ban kísérleti jellegű üzemet hozott létre, amit 1946-ban tovább korszerűsített. Az államosítás után egy ideig bővítették, majd 1982-ben Mihályiban megszüntették a szén-dioxid kitermelését.

1973-ban hozzácsatolták a szomszédos Kisfaludot, de Kisfalud 1990-ben újra önálló lett.

A gyár telephelyén a Győri Keksz- és Ostyagyár hozott létre cukorka üzemet a termelőszövetkezet dolgozói számára. Az 1990-es évek elején a hagyományos édesipari termékek piacának beszűkülése miatt a gyárat felszámolták. A II. világháború után az államosítás révén a földek legnagyobb része az 1948-ban alakult Táncsics Termelőszövetkezetbe került, ezzel a lakosság nagy részének is sokáig ez a fajta munka jelentette a megélhetést.

A rendszerváltás után a falu lélekszáma 1100 fő körül stabilizálódott, majd mára enyhe népességcsökkenés tapasztalható. A mihályiak jelentős része helyben és a környékbeli települések, városok munkahelyein dolgozik, illetve sokan vállaltak munkát Ausztriában, Németországban is.

ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSKÉP, TELEPÜLÉSKARAKTER

Mihályi Magyarország északnyugati részén, Győr-Moson-Sopron megyében, a Kisalföldön, a Rábaközben a Kis-Rába két oldalán fekszik. A Duna, Rába, Répce hordalékkúpján fekszik, melyet homokos, agyagos öntésiszap borít. Alatta folyami kavicsstakaró található. A Rábaköz felszínén lévő finom üledék jelenkori képződmény.

Soprontól keletre 50 km-re, Kapuvártól délre 10 km távolságra, a Kapuvár-Celldömök fő közlekedési út mentén található. Vasútállomással nem rendelkeznek, közúton azonban könnyen megközelíthető. Az autóbusz-közlekedés jó, rendszeresen indulnak járatok Csorna, valamint Kapuvár irányába.

Szomszédjai északon Kisfalud, keleten Magyarkeresztúr, délkeleten Vadosfa, délen Beled, nyugaton pedig Gyóró. A település két főút, a 85-ös és az M86-os gyorsforgalmi úttal párhuzamosan futó 86-os főút között terül el. A község területe sík, nagy része szántóterület.

A községet szinte minden irányból szántóföldek, mezőgazdasági művelésű területek határolják, északon azonban teljesen összenőtt Kisfalud község belterületével,

A belterületet Észak-Dél irányban átszelő, kanyargó Kis-Rába mentén még jelentős mértékű a vízét kísérő fás, ligetes terület, melyek nem csak a község központjában teremtenek magával ragadó hangulatot.

Településszerkezet, településkép, utcaképek

A különböző időbeli fejlődési szakaszok jelentősen befolyásolják a település morfológiáját, szerkezetét. A községet feltáró legfontosabb közlekedési kapcsolat a 8603 sz. út, amely Győr felé biztosítja a kapcsolatot. A jelenlegi község tengelyét a 8603. sz. út folytatásaként az Árpád és Hunyadi utcák vonala képezi.

A község történelmileg kialakult része a Hunyadi és Árpád utcák vonulatában húzódik. Az organikusabb nőtt magban a telekméretetek a mai kor igényeihez képest elavultak, a hosszúútelkes beépítések miatt igen keskenyek és kb. 320 méter mélyek. A község belterületén viszonylag nagy egybefüggő tömbbelső, kertvégek vannak, ahol többnyire háztáji gazdálkodás folyik. Az újabb kiosztású területeken már kisebb területű, zömökebb telkeket találunk.

Keleti irányból érkeve a Hunyadi utcán az evangélikus templom látványa fogadja a községbe érkezőket, az utca vonalát jellemzően végig kísérő hatalmas lombkoronájú fasorral.

A széles csordahajtó út mellett fésűs beépítésben, tehát nem szorosan egymást követően, hanem "egy épület - egy porta" rend szerint állnak a házak. Tágas zöldfelületek és karbantartott árkok övezik a széles utcákat, az út mentén meghatározó fasorral.

Az egész településre jellemző a falusias utcakép. A Hunyadi és Árpád utcák mindkét oldala beépített, kialakult képet mutat. A lakóépület állományra általában a '60-as, '70-es évek uniformizált házai nyomják rá a bélyegüket.

A Hunyadi és Árpád utcákon az utcafronti, előkert nélküli beépítés a jellemző, de találhatunk ettől eltérően kis előkertes beépítéseket is.

Utcakép tekintetében szerencsére annak több szakaszán szép, harmonikus utcaképet adnak az egymás mellett sorakozó földszintes sátoztetős házak, melyek között elvétve még találhatunk egy-két múltat őrző, 2-3-4 ablakos, utcával párhuzamos ereszvonalú házat.

A külső településrészeket nem kerülték el a „modern idők” sablonos, mérnöki utcahálózatai. A mellékutcákban már keskenyebb közterület tárja fel a tömbbelsőket. Itt is az oldalhatáros, kis előkertes beépítési mód a legjellemzőbb.

Települési zöldfelületek, parkosítás

Mihályi az átlag vidéki településekhez képest kiemelkedően sok zöldfelülettel rendelkezik. Képzett parkok, fasorok és egyéb zöldfelületek teszik hangulatossá a települést. A településen a Hunyadi utca mentén az étteremtől az evangélikus templomig egy gyönyörű, védelemre érdemes hársfasor vezet.

Egy szép platán fasor található az Árpád utcában, mely a Rába tértől a régi községházáig vezet. A településkép szempontjából fontos ezen fasorok mai gondozott és hiánytalan állapotban való fenntartása.

Kiépített közparkok a település központjában találhatóak. Az itt lévő park belseje gondozott, szépen és igényesen kialakított zöldfelület, melyen gyalogutak vezetnek át. A parkban került elhelyezésre a település játszótere is. Szintén a központban helyezkednek el a település főbb intézményei is.

A kastélypark növényállománya vegyes képet mutat. A faállomány gesztenyefákból, szentjánoskenyér fákból, hársfákból és tölvelevűekből áll. Ezeket cserjék és dísz-növények egészítik ki. A park növényállománya azonban szemmel láthatóan megújításra és pótlásra szorul. A parkot kettészeli a Kis-Rába folyó.

A növényzetet emlékművek és szobrok is kiegészítik.

Az út és a házak közötti területen gyümölcs-, fenyő- és egyéb fákkal beültetett területeket találunk, helyenként közpark jellegű kialakítással.

A TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ ÉPÍTÉSZETI ÉRTÉKEK, HELYI VÉDETT ÉRTÉKEK, TELEPÜLÉSKÉPI JELLEMZŐK, NÖVÉNYZET

Műemlék

Az Országos Műemlék Jegyzékben szereplő védett objektum a településen a következő:

3702. műemléki számmal ellátott volt Döry kastély középkori részletekkel, barokk, 17. század és romantika, 1860 körül. Kertje védett. (Korona u. 1. hrsz.: 364,)

A Hunyadi utca, Árpád utca, valamint Kis-Rába metszésében található a község központja, legékesebb helyén a Döry-kastélyal. Valószínűleg az 1560-as évek elején Ládonyi Demeter építette a korábbi udvarház helyére. A 18. század elején tűzvész pusztította, utána tulajdonosai részenként állították helyre. A század második felében alakítják ki a kastélyt övező parkot. Az 1860-as években Döry Miklós neogót stílusban alakíttatta át az épületet.

Az egyemeletes, két saroktornyos kastélyt 1969 és 1974 között állították helyre. Szálloda és oktatási központ működött az épületben. 2006-tól a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal tulajdonában van, műemléki felújítás alatt áll. Jelenleg művészettörténeti és régészeti kiállításoknak ad otthont. A helyreállítást követően a KÖH vendégháza és oktatóközpontja lesz. Pihenésre, kikapcsolódásra nyújt lehetőséget a Kis-Rába által kettészelt 2 hektáros védett park. Az épület folyamatos állagmegóvása javasolt, napjainkra sajnos kissé elhanyagolt állapotban van a község legnagyobb látnivalója.

3704. műemlék számmal ellátott Római katolikus Szentháromság templom. A barokk stílusban épített templom 1712-ben épült a korábbi helyén. Átépítették és kereszthajóval bővítették 1857-ben. Berendezés: fő és mellékoltárok 1750-1760 között.

(Korona u. 2., hrsz.: 240.)

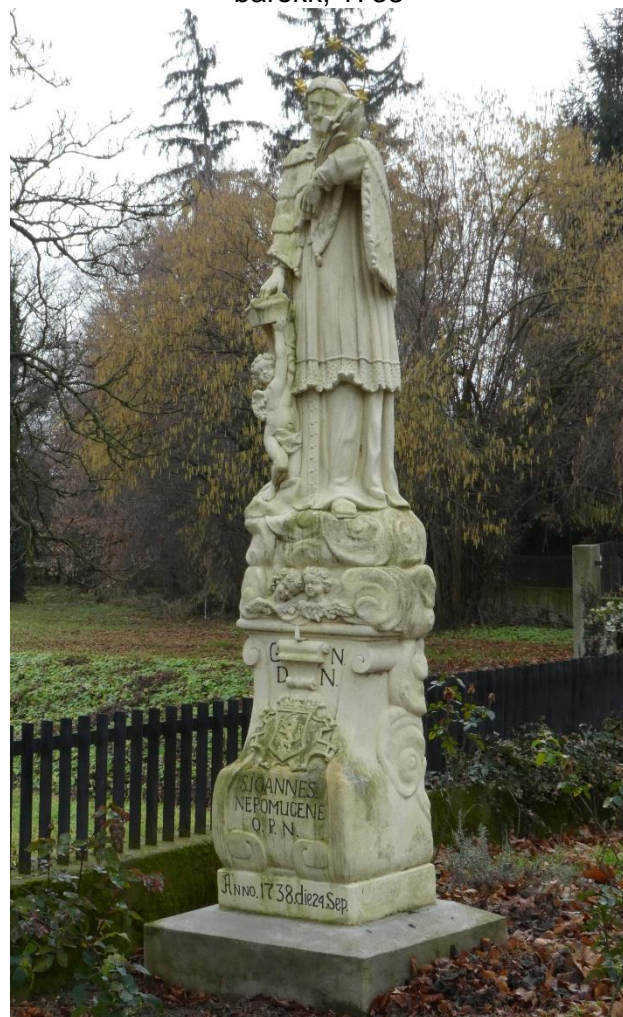
3701. műemléki számmal ellátott Árpád utca 2. szám alatti (371. hrsz.) volt zárda épület oromfalában található barokk Mária-szobor, 1700

3705. műemléki számmal ellátott Korona u. 2. (240. hrsz.), A templom kertjében Mária Immaculata-szobor, késő barokk, 1780.

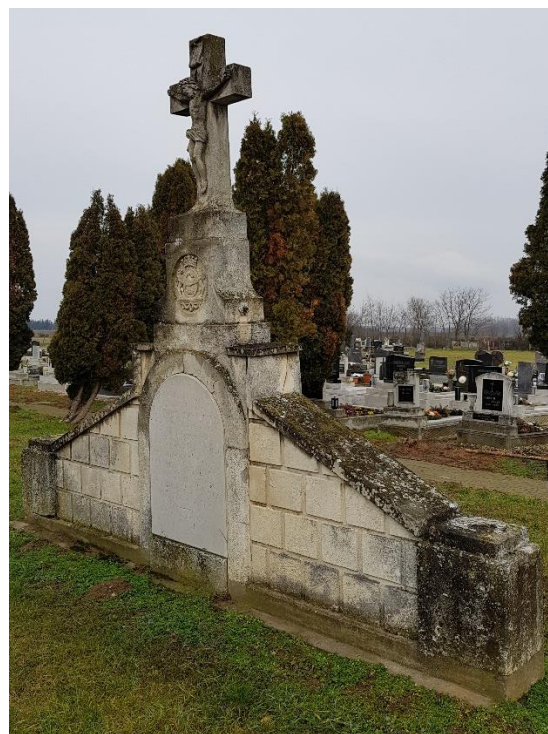
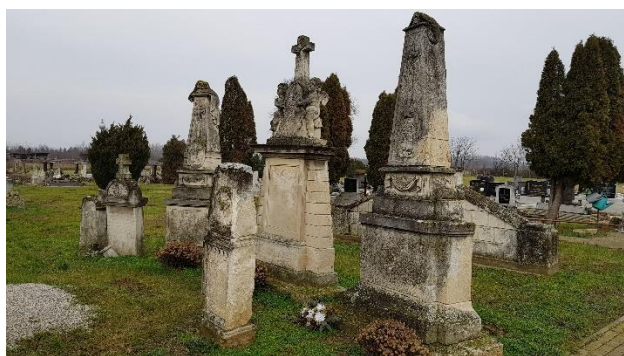
3707. műemléki számmal ellátott Hunyadi u. (363. hrsz.), Nepomuki Szent-János szobor, barokk, 1738

3706. műemléki számmal ellátott Rába tér,
(hrsz.: 41.) Szentháromság-oszlop, barokk,
1691.

3703. műemléki számmal ellátott Kisfaludi utcai temető, (hrsz. 172/2.) Feszület, barokk, 1763.
Sírkövek és keresztek csoportja 18-19. század

Helyi védelem alatt állnak a jelenleg hatályos rendezési terv alapján az alábbi objektumok:

Helyi védettséget élveznek a következő fák:

Árpád u. 40/1 hrsz. platán fasor (Rába tértől a 33 hrsz.-ig)

146/2 hrsz., és a 146/4 hrsz. zöldterület

Óvoda platánfája 49/1 hrsz.

Helyi védelemre javasoltak az alábbi épületek, objektumok:

A fent említett természeti és művi értékeken felül a településen helyi védelemre javasoljuk:

Korona utcában található fűzfásor

Hunyadi utcában található hársfasor

Árpád utca 2. szám alatti (371. hrsz.) volt zárda iskola épület

Szagrális és történelmi emlékek:

56'-os emlékmű, 2016. (370/3. hrsz.)

Millenniumi fakereszt (41. hrsz.)

Emlékmű, 2012. (41. hrsz.)

I. világháborús Hősi emlékmű, 1922. (41. hrsz.)

Evangélikus Leányegyházközség temploma,
Hunyadi utca 79. (238/2. hrsz.)

Kőkereszt Krisztussal, Hunyadi utca (247.
hrsz.)

Patrona Hungariae-szobor 1700. (240. hrsz.)

Építészeti értékek

Az országos vagy helyi védelmet nem élvező, de a hagyományos beépítési formát őrző, történeti értékű lakó- és gazdasági épületek elszórtan még fellelhetőek. Szerepük a település arculatában jelentős, egyrészt az épített örökséget kötik össze a természeti és mezőgazdasági tájjal, a közlekedés építményeivel, másrészt a hely történetével. Ezek azok az épületek, amelyek még magukban hordozzák a lehetőséget, egy jóérzésű felújítással, megújítással a településkép, utcakép díszévé válhatnak. Mindenképp kiemelt figyelmet érdemelnek, hogy a jövő számára is megőrizhessék az egykori jellegzetes utcakép maradványait.

A leg archaikusabb formájú épületek az utcára merőleges gerincű oromfalas vagy kontyolt nyeregtetős épületek. Homlokzatuk szinte minden esetben aszimmetrikus elrendezésű kettő – álló téglalap alakú ablak és jobb vagy bal oldalon a bejárat, amely jellemzően az utcáról nyílik. Alaprajztól függően jellemzően tornácos épületek. Az épületek mellé egyaránt társulhatnak tömör nagykapuk vagy áttört kerítések.

A második jellemző épületforma a **beforduló tömegű, polgáriasodó ház**, utcával párhuzamos eressel és 3-4-5 (álló téglalap alakú) ablakkal az utca felé. Ezek az épületek korábbi, utcára merőleges tömegű házak bővítésével, vagy a városi polgári házak megjelenését utánózva terjedtek el. Az ablakok körül gyakran jelenik meg – a ház építési idejének és stílusának függvényében – klasszicizáló, romantikus vagy leggyakrabban historizáló stílusú vakolatdíszítés. A homlokzatot sokszor tagolják pilaszterek vagy armírozás, illetve párkányok. Bejárati ajtó soha nem nyílik az utcára.

Az előző csoportba nem tartozó, a faluban számottevően előforduló épületforma az összetett kontyolt tetővel rendelkező, egy kisebb és egy nagyobb tömbből álló kockaházak épülettípusa.

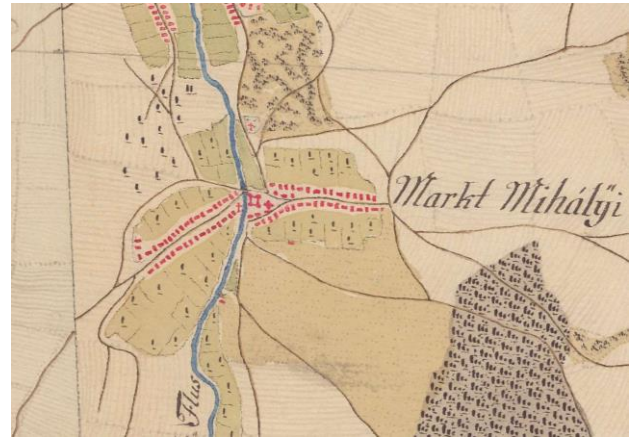
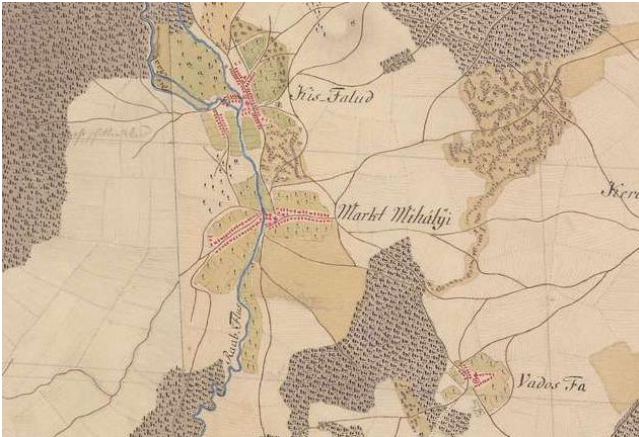

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TÁJI ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

Tájhasználat, tájszerkezet, tájtörténet

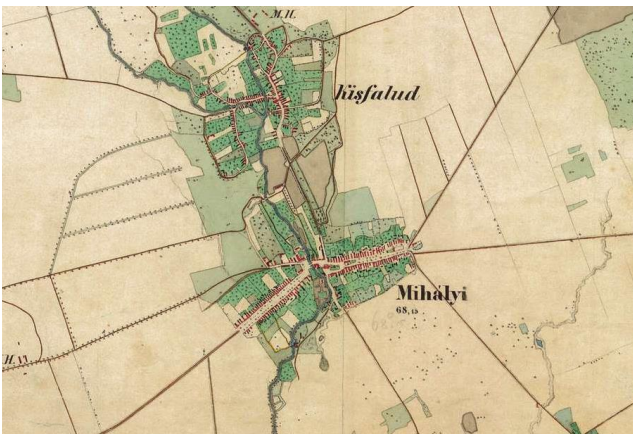
Az eltérő karakterű településrészek lehatárolásához és a tájtörténet, tájkarakter bemutatásához a katonai kataszteri térképeket vettük alapul, hiszen ezeken a történelmi térképeken jól nyomon követhető a településszerkezet kialakulás és fejlődése, valamint a tájhasználat, tájszerkezete alakulása.

Első Katonai Felmérés (1763-1787)

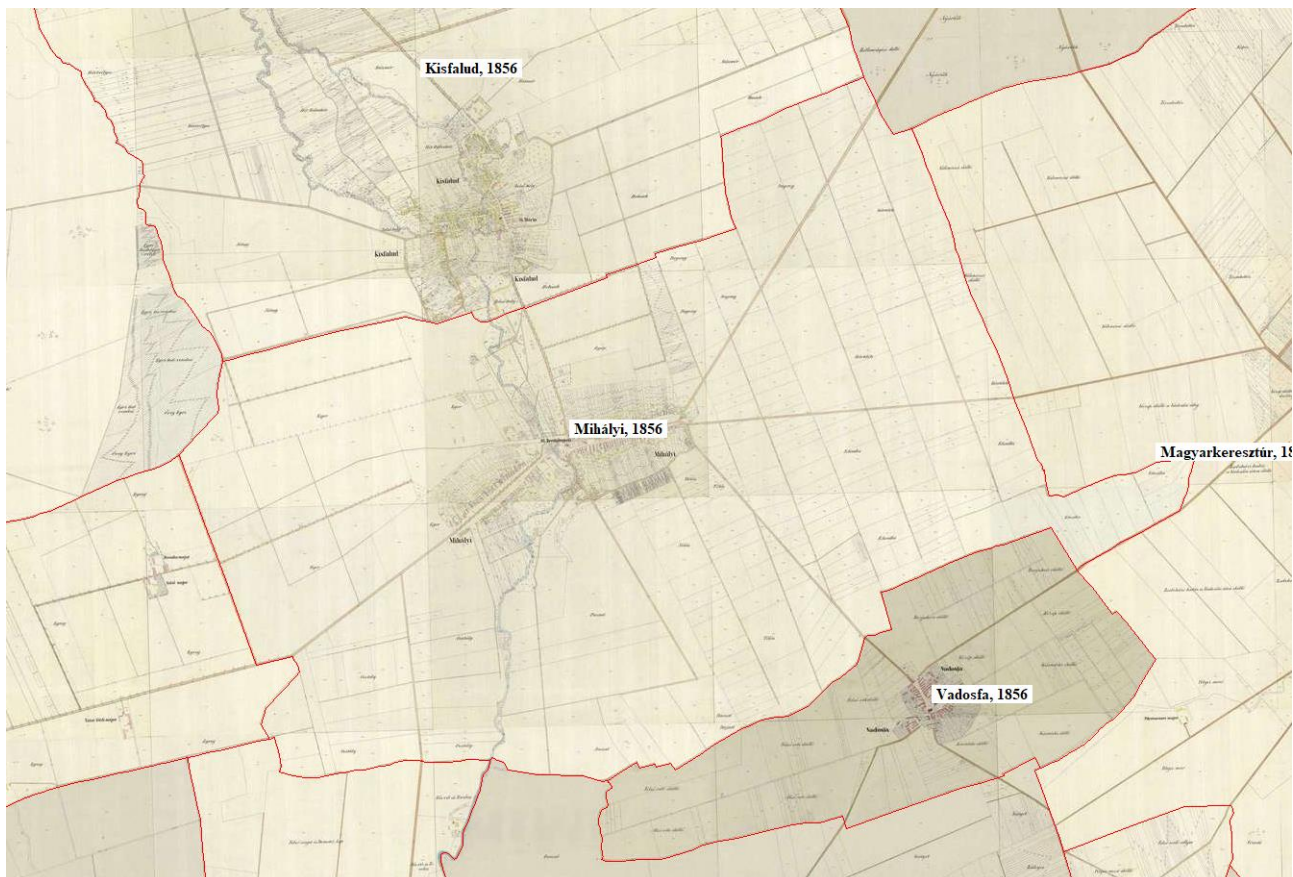
A település szerkezete az 1784-es katonai térképen még jellegzetes utifalu képét mutatta, középen a Dőry kas-téllyal. A mai Hunyadi utca a kastélynál kétfelé ágazik és a kiszélesedő tölcserés részben helyezték el a római katolikus templomot. A falu jellegzetessége a 90-100 méter széles, középtájt tölcseresen kiszélesedő főutca, mely a falu történelmének ismeretében a nagy létszámú állatsordák jelenlétére utal. A település a földművelés mellett állattartásból és vásártartásból élt. A történelmi főutca keleti végéből kiinduló utak Csorna és Vadosfa, a nyugati végéből kiinduló utak pedig Tzi-ráky, Gyuró és Beled irányába futnak. A kastélytól dél felé Vicza, észak felé Kis-Falud felé vezetnek a meglévő utak.

Második Katonai Felmérés (1806-1869)

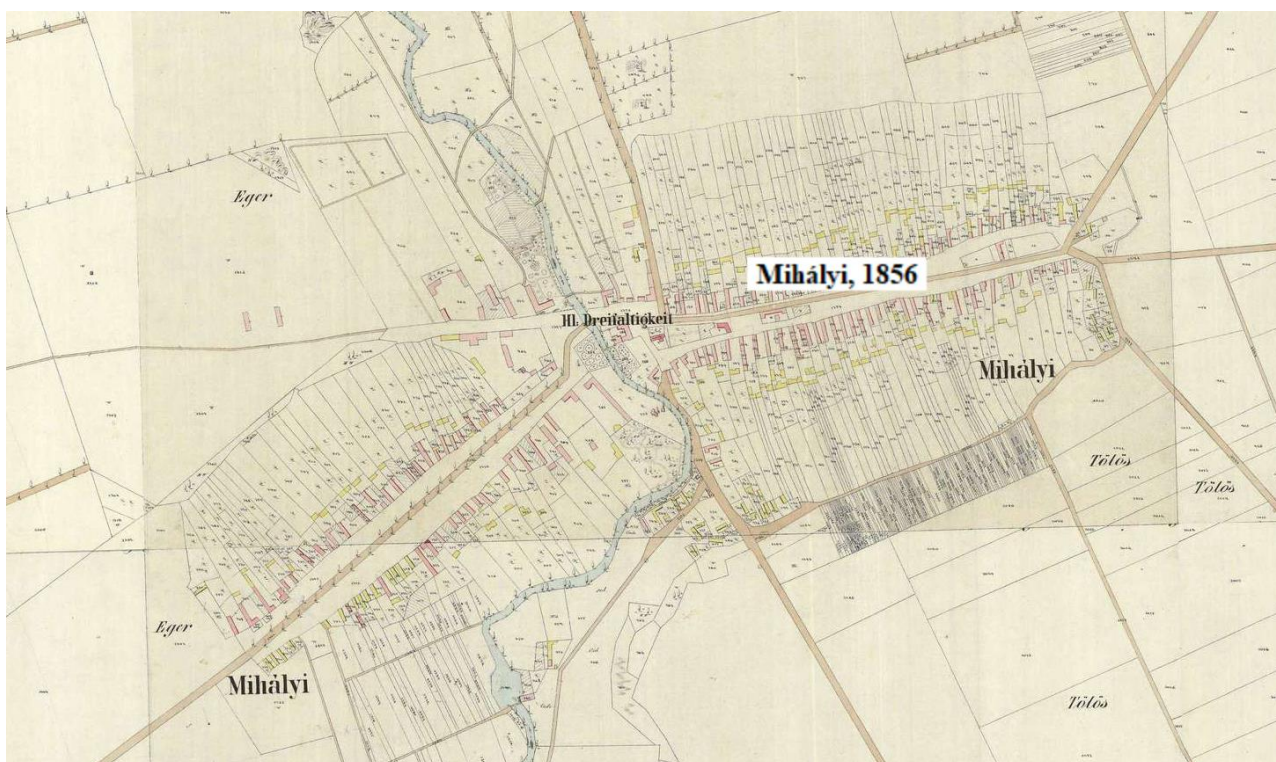

A következő térképen már látható a főutca mai szerkezete - nyugatról keletre - a katolikus templom, a vendéglő és az evangélikus templom szigetszerűen kialakult telkeivel. A térképen már látható a két temető, melyek máig itt találhatóak és a kastélyhoz tartozó majorsági épületek, melyek a mai óvoda telkén találhatóak. A környező településekre vezető utak is átrendeződtek ekkorra. A főutca keleti végében a Csorna, Tót Keresztúr és Vadosfa felé vezető utak már a mai nyomvonalukon futnak össze. Keleti irányban továbbra is fennmaradtak a Gyuró és Cziráky felé vezető utak nyomvonalai. Az északi és déli kapcsolatok tekintetében a Vicza település felé vezető út már félúton abbamaradt, Kisfalud felé pedig a máig fennmaradt nyomvonalon halad az út.

Kataszteri térkép 1856-ból

A falu közigazgatási területe a maival majdnem teljesen megegyező képet mutat. Az 1856-os térképen aprólékos precizitással megrajzolva látható, beazonosítható minden lakóház és gazdasági épület, a temető, a templomok, a kastély és annak parkja, a terület feltárása, beépülése folyamatos. A táj a művelési ágak sokasága miatt roppant változatos képet mutat. Jól láthatóak a megművelt hosszú parcellák, a kertek, kertségek, a felparcellázott legelők.

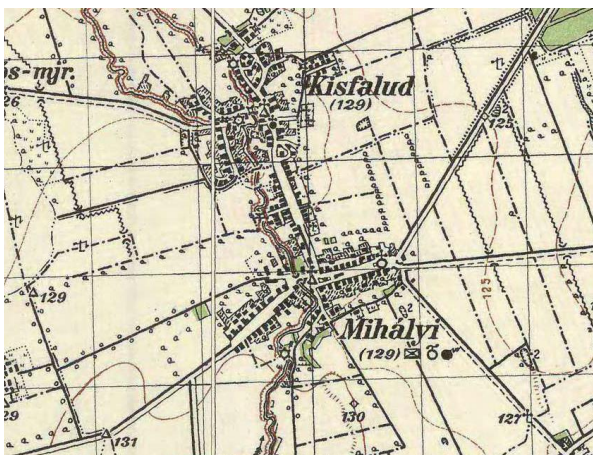

Harmadik Katonai Felmérés (1869-1887)

Nincs érdemi változás a település szerkezetét illetően. Az utak nyomvonalevezetése nem módosult, annyi változás történt csak, hogy a Viczai malomba vezető út újból kiépült. A Kis-Rába folyó medre a település északi részén pedig kanyargósabbá vált. A szántóföldi művelés terén visszaszorultak a hosszúparcellák, helyüket nagytáblás művelés vette át. Ennek következtében a közlekedési kapcsolatok letisztultabbá váltak. A szántóföldi táblákat elválasztó utakat mindenhol fasorok kísérik.

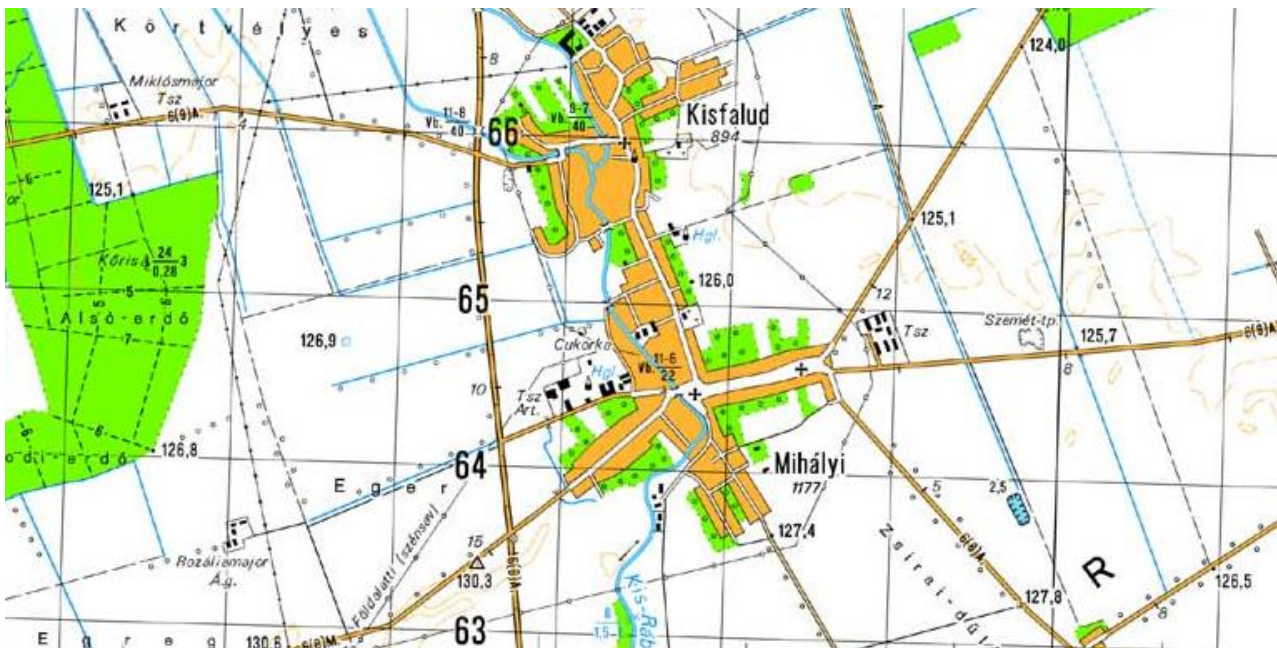
Magyarország Katonai Felmérése (1941)

A térképen látható, hogy a szomszédos településekre vezető utak nyomvonala nem változott, A település szerkezetében annyi változás történt, hogy a kastély mögött déli irányban kiépült a mai Arany János utca és a Korona utca első szakasza, illetve már látszik a Dobó utca kezdeménye is. A főutca keleti végén pedig elindult a Vadosfa felé vezető út mentén is beépítés. Nyomokban kivehető a térképen a Fiath kastély helye is a Döry kastéllyal szemben a mai tsz iroda helyén. Mögötte jól kivehető a térképen a kastély parkja. A kastélyokhoz tartozó majorság területe is szemmel láthatóan megnövekedett nyugati irányban az 1930-as évekre. Érdekes megfigyelni, hogy az állattartás visszaszorultával a széles főutcát – mai Árpád utca – már fásított, parkosított terület-ként tünteti fel a térkép rajzolója.

1990-es katonai térkép:

Az 1856-os térképen ábrázolthoz képest a település közigazgatási határa kismértékben változik. A település mai szerkezete háború után alakult ki. Ekkor építették be a Kistalud - Mihályi közötti utat mindkét településen. Majd a 70-évektől megindult a Korona utca és rózsadomb utca kiépítése, mely által a település szerkezete elnyerte mai kereszt alakját.

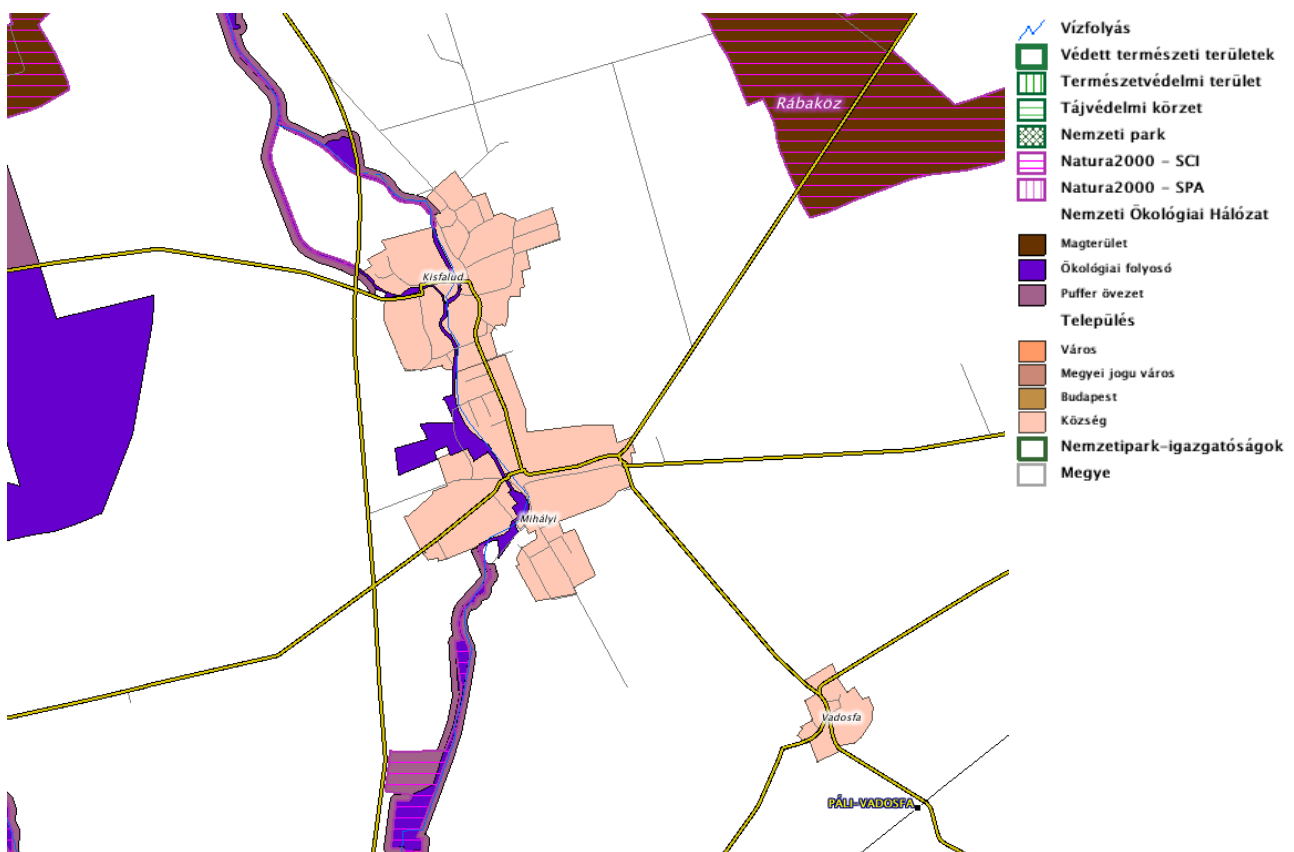

Egyedi tájértékek a településen:

<http://tajertekar.hu>

Megmaradó, védendő táji, természeti értékek a településen a még fennmaradt kisebb erdőterületek valamint a vízfolyásokat kísérő ligetek, rétek.

<http://geo.kvvm.hu/tir/viewer.htm>

A Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság által rendelkezésre bocsátott adatok alapján:

Mihályi közigazgatási területét nem érinti országos jelentőségű védett természeti terület.

A Tvt. 15.§-alapján természeti területnek minősül az erdő, gyepek, nádasok, művelési ágú termőföld. Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló Korm. rendelet értelmében a mocsár és a nádas természetközeli területnek minősülnek. Tervezett természeti területként szükséges kezelni az erdő, gyepek, nádas, művelési ágú termőföldeket.

Mihályi közigazgatási területe Érzékeny Természeti Terület ÉTT által nem érintett.

Natura 2000-es természetmegőrzési területek közül a Rábaköz kiemelt jelentőségű élőhelymegőrzési terület érinti a települést.

Mihályi közigazgatási területén az országos ökológiai hálózat övezetei közül a pufferterület és az ökológiai folyosó övezete található meg.

És végezetül Mihályi területe érintett a „tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek” elnevezésű országos övezettel.

Mihályi termékeny síkságon, a Kapuvári-síkon fekszik. A település ennek köszönhetően virágzó mezőgazdasági tevékenységet folytatott a középkorban. Ez mind a növénytermesztés, mind az állattenyésztés tekintetében igaz. A települést többször érte el az árvíz, ezt jelentős antropogén domborzatmódosítással, gátépítéssel sikerült kiküszöbölni. A Mihályin található széndioxid vagyon kimerült, így a település helyi energiája jelentősen csökkent. A település domborzati adottságai jónak tekinthető. Mihályi magasártéri helyzetű medencesíkságban található. Földtanilag a terület a Rába északnak lejtő, megsüllyedt, jelenkori folyóvízi üledékekkel, főleg iszappal borított hordalékkúp-lejtője. A hordalékkúp alatt mintegy 10-50 m vastag, jó víztározó homokos-kavicsos pleisztocén üledék-réteg fekszik, de a mélyebb pannóniai üledékek között is vannak víztározók. A település nyersanyagai közül a betonkavicsot, a vakoló homokot lehet megemlíteni, a széndioxid a nyolcvanas években kimerült. A táj a Répce-Rábca vízrendszeréhez tartozik, de a déli peremet a Répcelaki árapasztó torkolata és Várkesző között 17 km hosszan a Rába is érinti. A Répce idetartozó szakasza mintegy 26 km, a Kis-Rábáé 36 km. A mesterséges vízfolyások között a Vármegyei- (22,5 km), a Tardosa-csatorna (12 km), a Farkas-ér (16,3 km), a Keszeg-ér (28 km) és a Linkó-ér (17 km) a fontosabbak.

A Kisalföld flórajárásba (Arrabonicum) tartozó, egykori lápokban, mocsarakban bővelkedő kistáj elterjedtebb erdőtársulásai között az égeres ligeterdők, az elegyetlen égererdők, a nyírlápok, valamint a tölgy-kőris-szil ligeterdők említhetők. Az aljnövényzet tömegesebb előfordulású fajai a lápi csalán, a sások, az óriás csenkesz, a szálkaperje, a podagrafű, a jágerkender, és a nyúljuhózzám.

Az erdészetileg hasznosított felületeken elsődlegesen fiatal és középkorú, keménylombos erdők díszlenek.

A mezőgazdasági területhasznosításra a búza, a kukorica és a cukorrépa termesztése a jellemzőbb.

A tájra túlnyomórészt a réti, a réti öntés és a nyers öntéstalajok előfordulása jellemző.

A hordalékkúp üledékeken kialakult jellegzetes talajképződmények az agyagbemosódásos barna erdőtalajok, amelyek a táj talajainak 12%-át teszik ki. Ezek a talajok az összecementálódott kavicsréteg felszín közeli megjelenése miatt igen csekély termőképességűek. Vízgazdálkodásuk ezért szélsőségesen kedvezőtlen. A kilúgzási folyamatok uralkodó volta miatt kémhatásuk erősen savanyú. Összességében terméketlen talajok, a IX. termékenységű kategóriába tartoznak. Erdő- és legelőterületek.

TELEKSZERKEZET ÉS TELEKHASZNÁLAT, BEÉPÍTÉSI MÓD ÉS ÉPÜLETTÍPUSOK

A korabeli kataszteri térkép alapján Mihályi történeti települése a mai Hunyadi és Árpád utcák vonalában alakult ki. A hagyományos településszerkezet, telekstruktúra, településkép megtartása érdekében ezen a területen a telekegyesítések, telekosztások tekintetében javasolt megtartani az oldalhatáros beépítési módot és a kialakult telekformákat. Az egész településen jellemzően vegyes az utcakép. Az 1950-90-es évek épületei is már többféle megoldással épültek zömében cserépfedésű sátor-, nyeregtetős változatú földszintes házak, de néhány manzárdtetős, illetve többszintes lakóépület is megtalálható. Az újabb építésű lakóházak is nagyon eltérők anyaghasználatban, tömegelrendezésben, szintmagasságban és stílusban is. Célszerű lenne valamilyen egységesebb iránymutatást adni a település központi területén és az utcára merőleges tetőgerincű, 45 fok körüli magastetős beépítés szabályozása, illetve tetőtérbeépítés esetében javasolt a tetőfelépítmények elhagyása.

A település fejlődése szempontjából van lehetőség a változatosabb anyaghasználatú, tömeg elrendezésű, szintmagasságú lakóházak építésére a rendezési tervben jelölt területeken.

A településen megtalálhatóak még a közelmúltban lapos hajlásszögű tetővel létesült, nagy alapterületű, földszintes épületek, ugyanakkor egy-egy mediterrán stílusú és hagyományos nyeregtetős új épület is látható.

Az előző fejezetekben bemutatott általános településkép, településkarakter, a meghatározó táji és természeti értékek, építészeti, településképi jellemzők, területhasználatok alapján Mihályi területén az alábbi eltérő karakterű területeket határoltuk le:

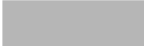

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK ÉS EGYÉB BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

Mihályi közigazgatási területének kis része érintett ökológiai folyosó és pufferterület övezetével. A jövőben ezek azok a területek, amelyeken nem lenne kívánatos nagyobb épületállomány, ill. tájképet romboló vezetékek, aótornyok stb. megjelenése.

A kialakult tájhasználat, a mezőgazdasági vagy gazdasági esetleg szabadidős tevékenységek azonban szervesen kapcsolódnak a település életéhez, gazdaságához, annak működőképességéhez. Nem lehet tehát cél teljesen kizárni a külterületekről egy-egy laza, szellős beépítésű üdülőterületet, sport-szabadidős létesítményeket magukban foglaló területeket, a gazdasági tevékenységek, majorok területeit, egy-egy mezőgazdasági építményt.

Ezért településképi szempontból nem meghatározó, egyéb beépítésre nem szánt területek körébe soroltuk azokat a területeket, amelyeken megengedhető jelentősebb épületállomány, villamosvezeték, adótorny, napelempark stb. megjelenése.

Jelmagyarázat

- településképi szempontból meghatározó, beépítésre szánt történeti településrész területei
- településképi szempontból meghatározó beépítésre szánt gazdasági, ipari és egyéb különleges funkciójú területek
- településképi szempontból nem meghatározó, beépítésre szánt lakó funkciójú területek
- településképi szempontból meghatározó beépítésre nem szánt területek
- településképi szempontból nem meghatározó egyéb beépítésre nem szánt területek

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ BEÉPÍTÉSRE SZÁNT TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSRÉSZ TERÜLETEI

Mihályi több száz évre visszatekintő településszerkezetében megmaradt a Hunyadi és Árpád utcák történelmi vonalvezetése, az utcák mentén pedig a hagyományos telekszerkezet. A teljes település lakóterületén megmaradt a hagyományos oldalhatáron álló beépítés. Ezekben az utcában megmaradt néhány utcaképi, településképi vagy építészettörténeti szempontból értékes régi ház és kerítés is.

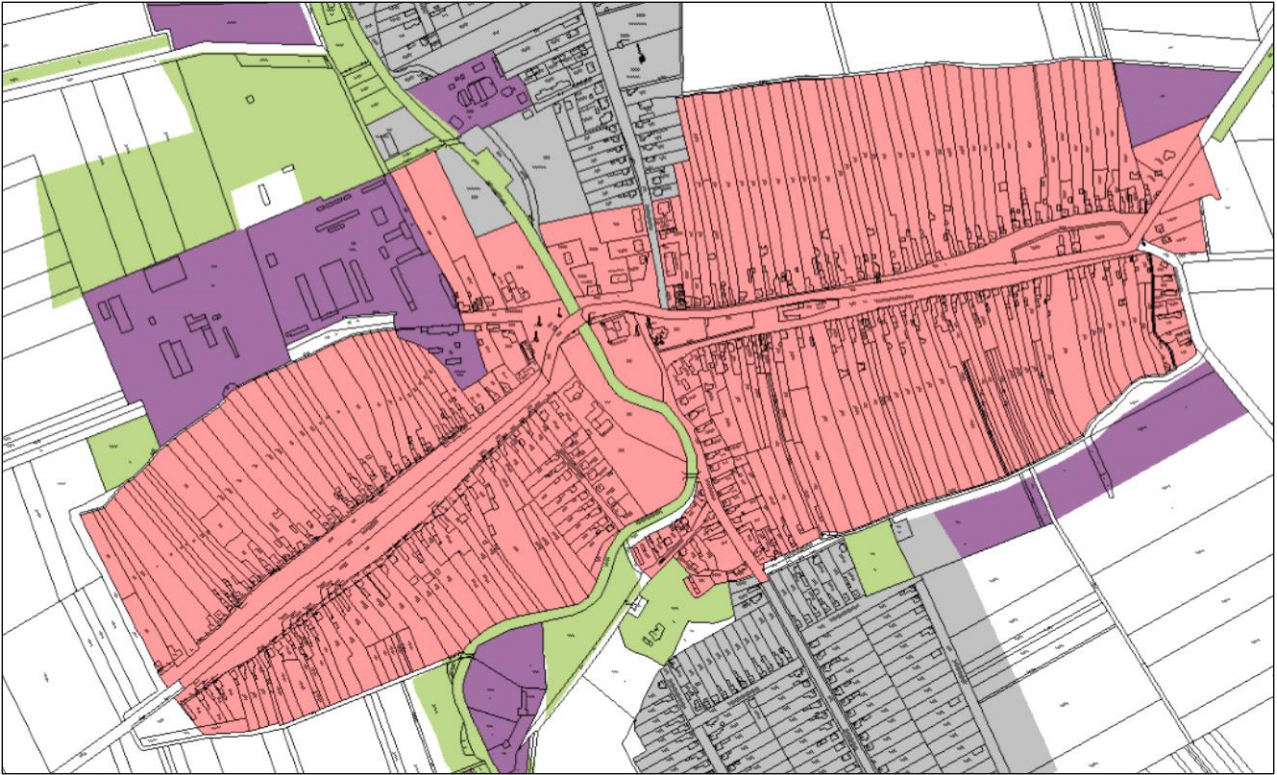
A jövőben ezekben az utcákban kerülendő a hagyományos és kialakult épületmagasságoktól, párkánymagasságoktól kirívóan elütő, az utcák ritmusát megbontó épületek megjelenése. Fontos az épületterányok, nyílászorúzatok, hagyományos anyaghasználat, színvilág megőrzése. Megvédendő az utcák, lakóépületek ritmusa ezért kerülendő a telkek utcafronti összevonása.

Az utcákban megmaradt régi házak felújítása esetén törekedjünk eredeti tömegük, tetőhajlásszögük, anyaghasználatuk, és a régi épületek nívós, jellegzetes részletképzései: a tornácok, párkányok,

homlokzatok, fa anyagú, hagyományos osztású ablakok, ajtók, nyílászkeretek, kerítések, kapuk megtartására.

Új építés esetén is törekedjünk a hagyományos anyagok és felületképzések (vakolat, kő, fa,) és világos színek (fehér, drapp, vajsínű, terrakotta stb.) használatára.

Az említett utcában, több helyen átépült ugyan az épületállomány de továbbra is megtartandó és védendő érték az utcahálózat, az utca vonalvezetése, szélessége vagy adott esetben keskeny mivolta, a kialakult teresedések, útcsatlakozások, az előkert nélküli beépítések jellege, a telekstruktúra, a beépítés módja és az utcákban kialakult épületek magassága, léptéke.

A külső településrészek mérnöki, sematikus telekosztásaival, utcahálózatával, szabályos négyzetes alakú, azonos méretű telkeivel ellentétben a történeti településrészben egy organikus telek és utcahálózatot találunk, változatos alakú és nagyon eltérő méretű telkekkel, közterület-szélességekkel.

A kastély területének egésze is mind méretében, épületei tömegében, telepítésében, építészeti részleteiben, részletképzésében, anyaghasználatában mind-mind értéket képvisel. A területre megfogalmazott települési arculati célkitűzés a fent említett értékek lehetőség szerinti maximális védelme és megőrzése.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL NEM MEGHATÁROZÓ BEÉPÍTÉSRE SZÁNT LAKÓ FUNKCIÓJÚ TERÜLETEK

Az újabb korokban kialakult utcákban, új beépítésű területeken a lakóterületek utcaképei épületállományukban, építészeti stílusaikban nagyon változatos képet mutatnak. Az 1940-es 1960-as évektől napjainkig a sátortetős, 80-as évekbeli nyeregtetős épületeken át a legújabb korok mediterrán stílusú házáig, az egyszintes, kétszintes, pincelakásos, tetőteres épületekig bezáróan mindenféle épület megtalálható a településen.

Az utcák, tömbök anyaghasználatukban, színhasználatukban, tetőformáikban, építészeti stílusaikban és minőségükben nagyon eltérő képet mutatnak.

Ezért lenne fontos a jövőben, hogy a meglévő épületek közé épülő új házak ill. átépített, átalakított házak hasonló tetőhajlásszöggel és hasonló tetőidommal épüljenek, mint környezetük. A túl magas,

illetve túl alacsony hajlásszögű tetővel rendelkező épületek nem illeszkednek a település kialakult utcaképehez.

Azokon a területeken, ahol vegyesen állnak földszintes, tetőteres és földszint + emeletes épületek, fokozottan fontos a megfelelő magasság megválasztása illeszkedéssel!

A meglévő épületek közé épülő új családi házaknak hasonló magassággal kellene épülniük, mint környezetük.

Az új házak építésénél, felújításnál, átalakításnál a tetőhajlásszögét a szomszédok figyelembe vételével javasolt megállapítani. Azonos tetőformák alkalmazásakor egységes, nyugodt utcakép jön létre. Kerüljük a túlzottan tördelt, túltagolt tetőformájú kialakítást.

Ezekon a területeken sem ajánlott a feltűnő és a rikító, kirívó színhasználat, a rikító színű fém-, és műanyag lemezfedések és burkolatok alkalmazása. Egy épületen belül az adott utcaképbe illeszkedő, de egymással harmonizáló színek használata javasolt. A házak egymással harmonizáljanak és ne rivalizáljanak.

TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ BEÉPÍTÉSRE SZÁNT GAZDASÁGI, IPARI ÉS EGYÉB KÜLÖNLEGES FUNKCIÓJÚ TERÜLETEK

Az ipari gazdasági, kereskedelmi gazdasági jellegű területek, továbbá a sport és szabadidős területek, rekreációs területek esetében az átalakulást, valamint új beépítésre szánt területek kialakulását, nagyobb sűrűségű, magasságú épületállomány megjelenését nem lehet és nem is kell megakadályozni, hiszen ez a lakosság megváltozott életmódjának, igényeinek ill. a település gazdasági fejlődésének természetes következménye.

Fenti területek beépítéseinél a telkek mérete és a beépítés módja a funkcióhoz (üzemi, gazdasági, rekreációs stb) igazodjon. Az épületek arányai, részletei és anyaghasználata a funkciót tükrözze.

Az épületek megjelenése a tájban vagy települési környezetben megfelelő építészeti formálás és rendezettség mellett elfogadható. Ezekon a területeken is lehetőség szerint kerülendő az erős színek használata.

Az épületek kialakításának fő szempontjai: a terephez, környezethez való illeszkedés, lehetőleg egyszintes kialakítás, egyszerű, letisztult tömegformálás, természetes, természetes anyagok és színek használata.

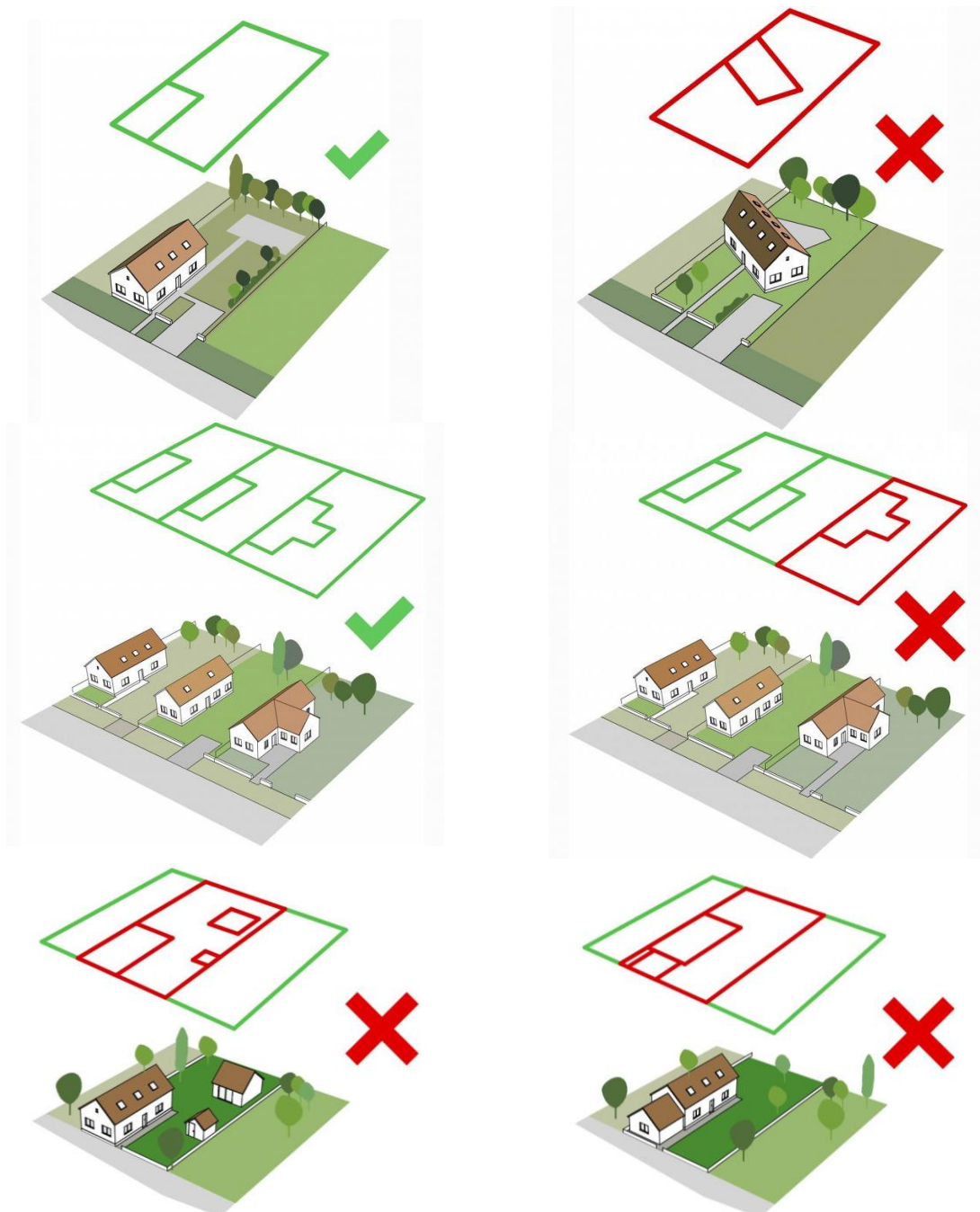

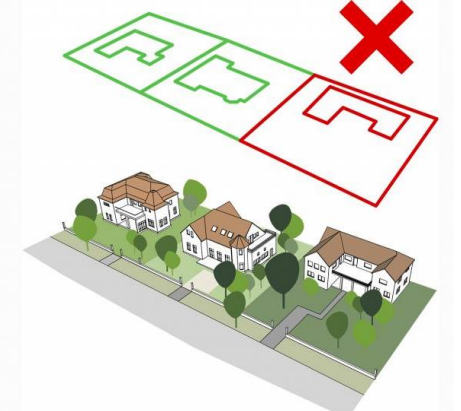
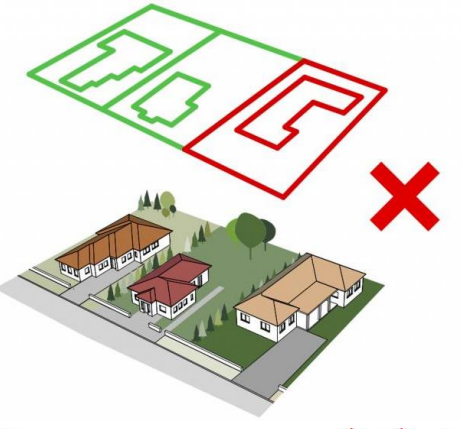
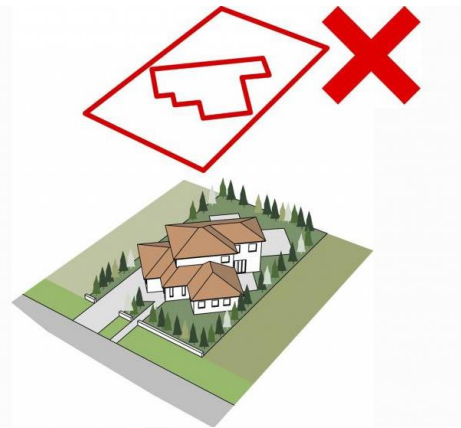
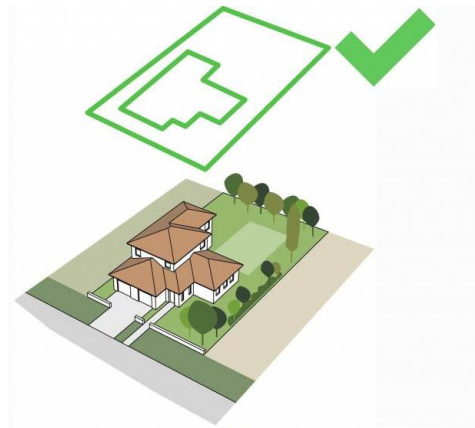
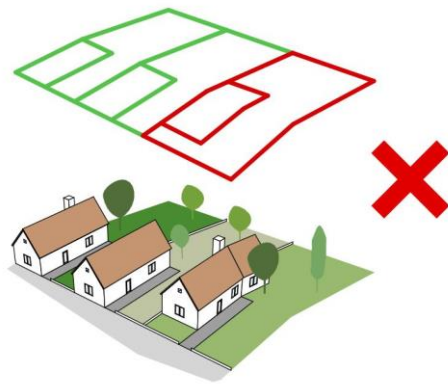
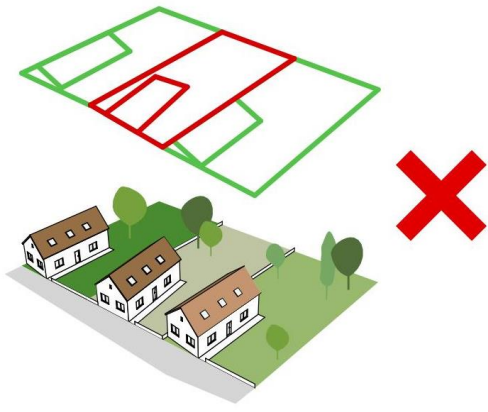
5 A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK

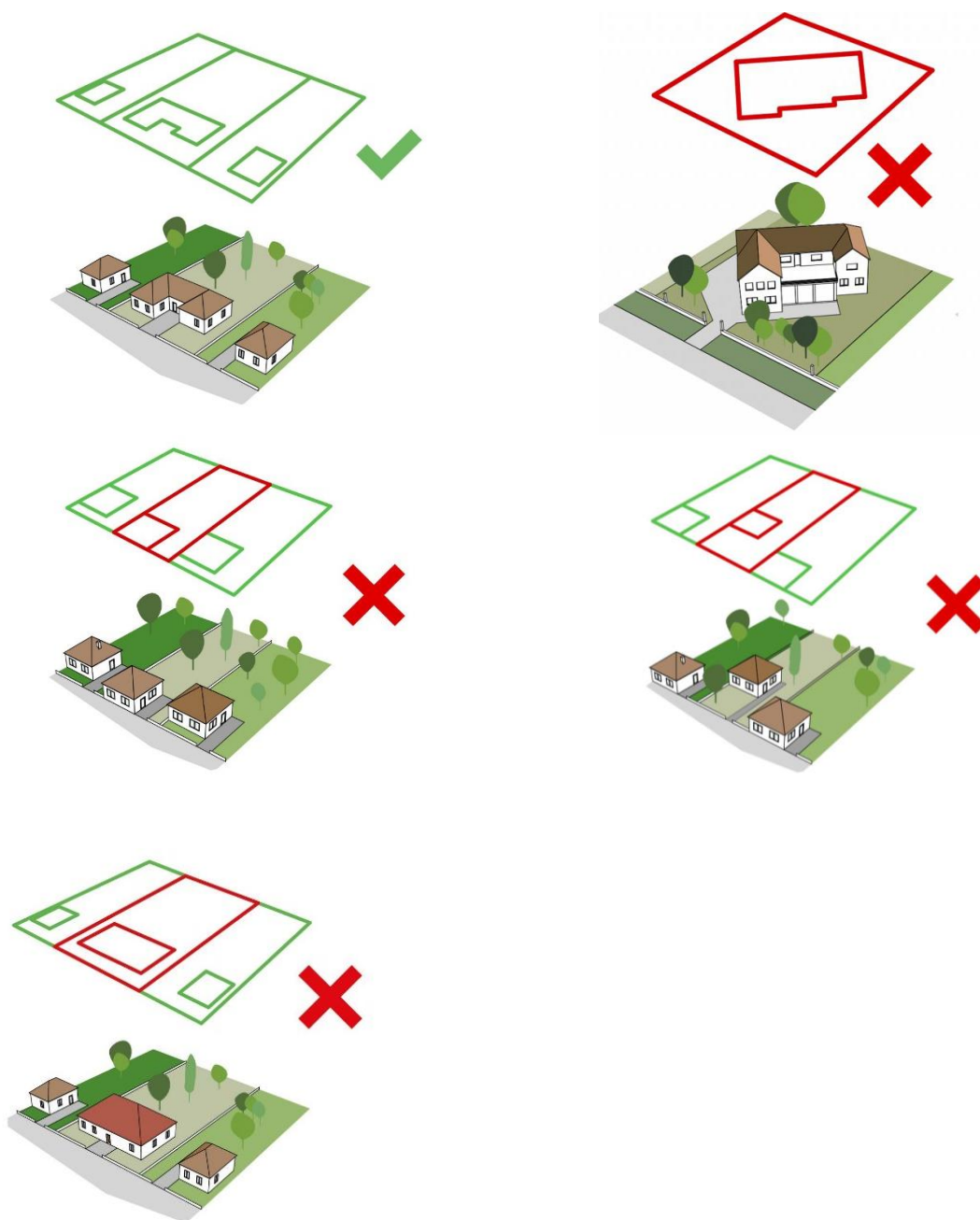
építészeti útmutató, közterületek településképi útmutatója - utcák, terek, közparkok, közkertek

A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK, ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

ÉPÜLETEK ELHELYEZÉSE, TELEPÍTÉSE

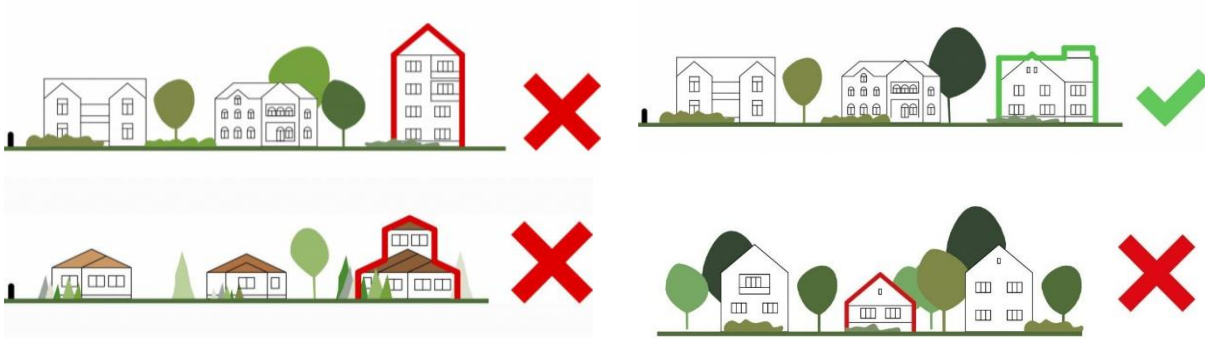

A településen az épületek jellemzően oldalhatáron helyezkednek el, előkert nélkül, vagy kis előkerttel. A területen nem kívánatos az utcák ritmusától és a kialakult telekszélességektől eltérő telekszélességek kialakítása, a hagyományos telekstruktúra megváltoztatása.

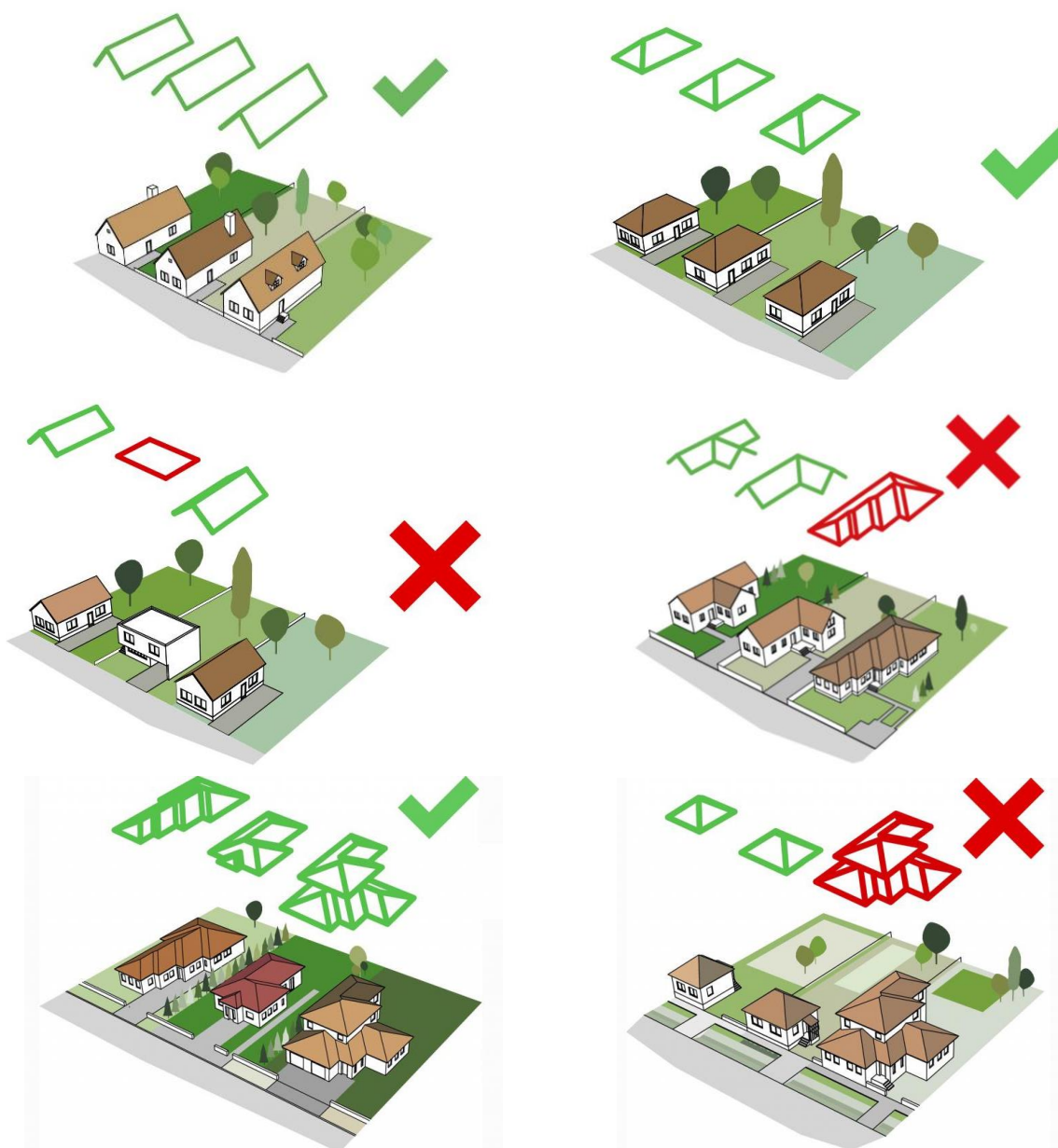
ÉPÜLETEK MAGASSÁGA

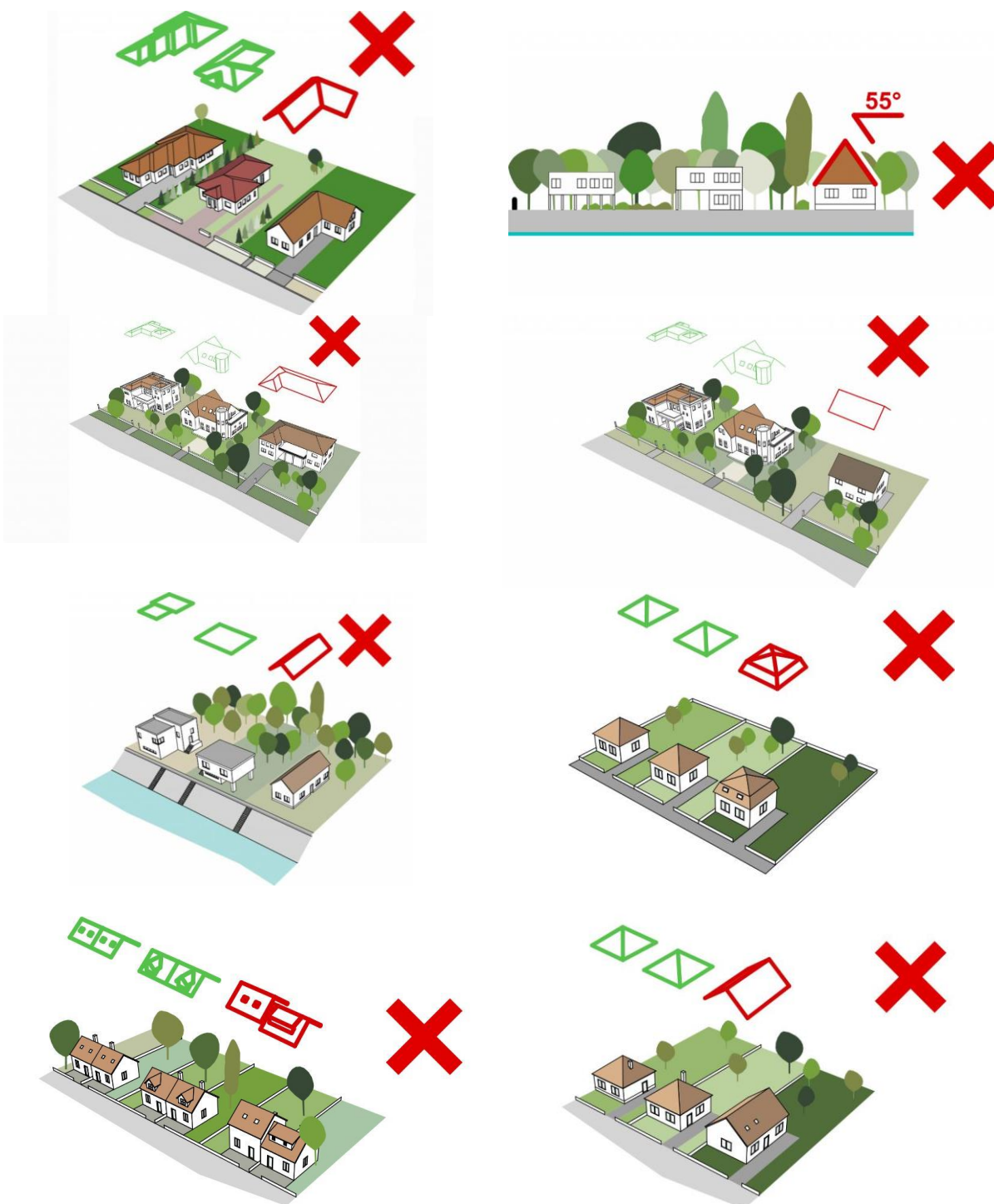

A meglévő épületek közé épülő új házak magassága az utcában meglévő házak magasságához alkalmazkodjon.

TETŐFORMA

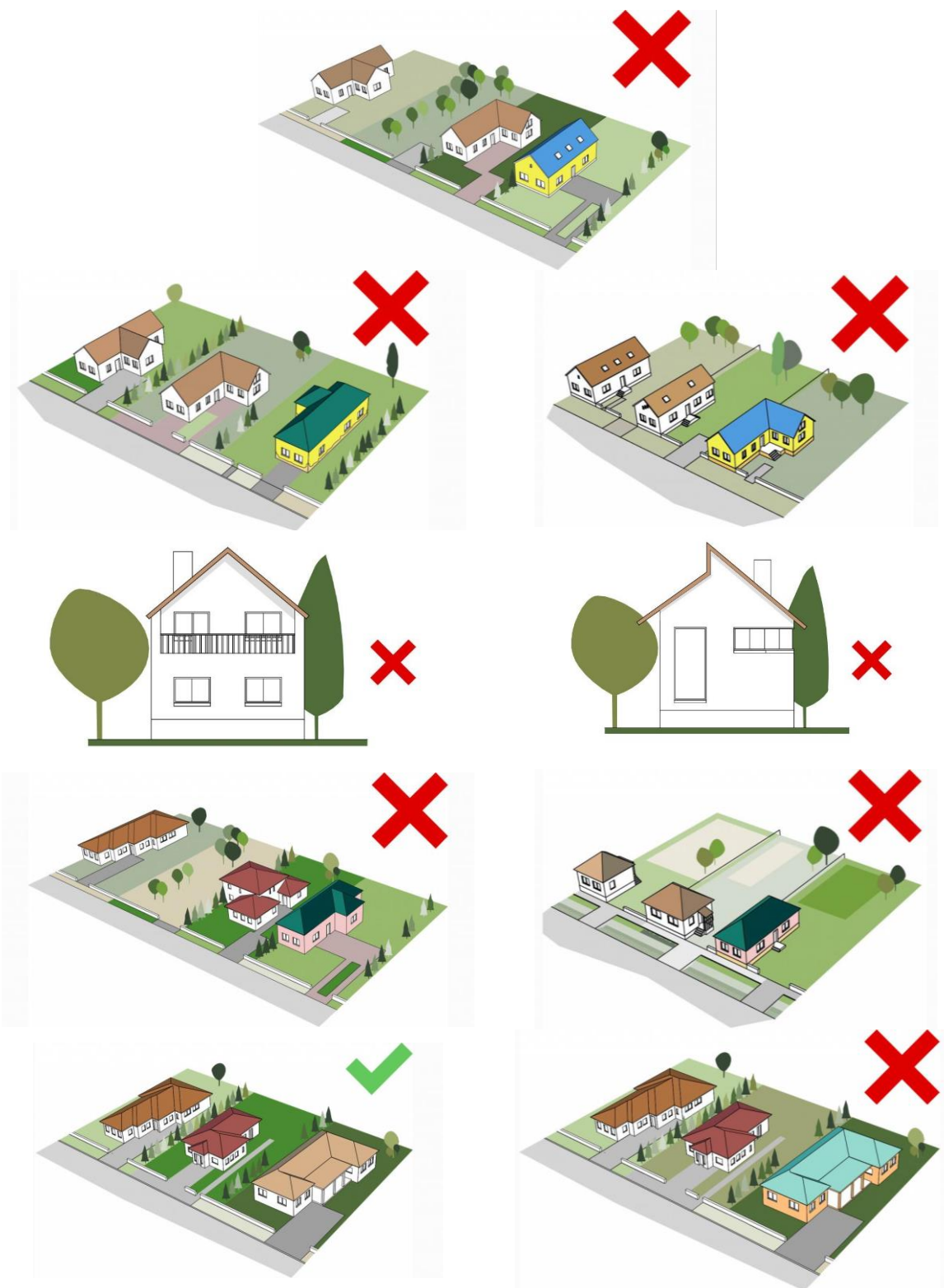

A településen elvárás a környezetben kialakult renndhez történő alkalmazkodás a gerincirányok, oromfalak, a tetők formavilágának, tagolásának tekintetében.

Az épületeken az égetett agyagcserép vagy betoncserép fedés javasolt. Kerülendő a nem természetes színű tetőhéjazatok alkalmazása. A feltűnő, kirívó színhasználat (pl. zöld vagy kék tetőfedés) nem megengedhető.

HOMLOKZAT KIALAKÍTÁSA, ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEZÉS

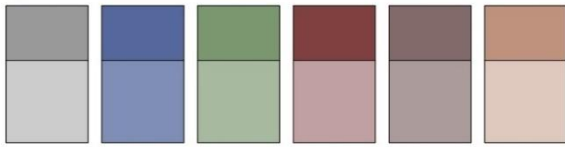

Az épületek homlokzatának, oromfalának, tűzfalának kialakításánál a területen hagyományos, illeszkedő architektúra alkalmazása javasolt. Kerülendő a homlokzat túlzott - kövel, fával vagy téglával történő - burkolása. A homlokzati felületek és nyílászárók színei esetében kerülni kell a túlzottan élénk vagy túlzottan sötét színek (lila, kék, piros...) használatát és a környezethez

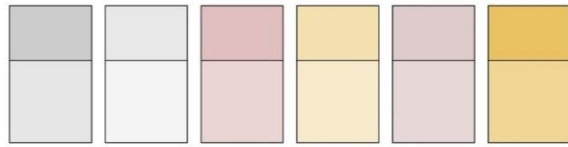
alkalmazkodó természetes pasztellszíneket kell előnyben részesíteni. Egy adott épületen nem ajánlott túl sok eltérő szín vagy 3-nál több árnyalat alkalmazása.

A lábazatok esetében kerülendő a ragasztott, csempeszerű utáztatok alkalmazása. Előtérbe kell helyezni a hagyományos kő, téglá vagy vakolt lábazatokat.

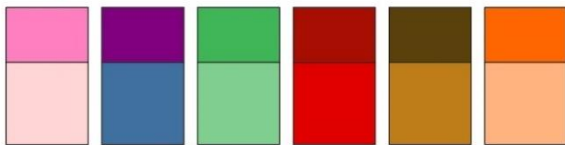
✓ Nyílászárókra javasolt színvariációk

✓ Homlokzatra javasolt színvariációk

✗ Nyílászárókra nem javasolt színvariációk

✗ Homlokzatra nem javasolt színvariációk

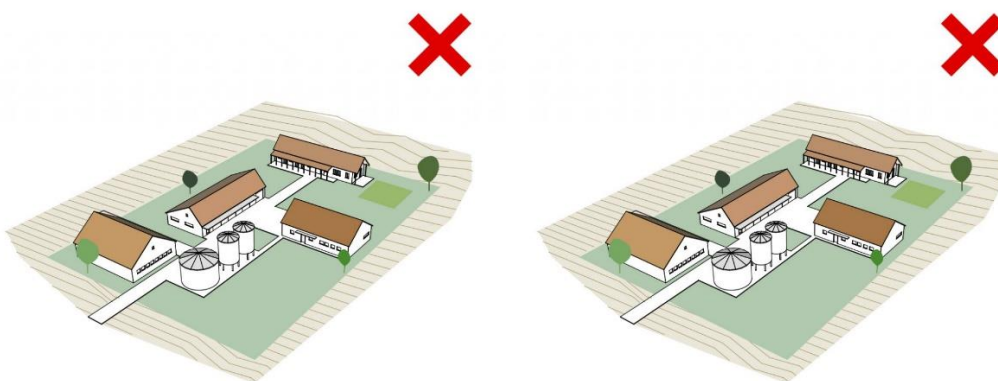
A példaként feltüntetett színekombinációk az árnyalatok jellegét illusztrálja, természetesen más színekkel is bővíthető!

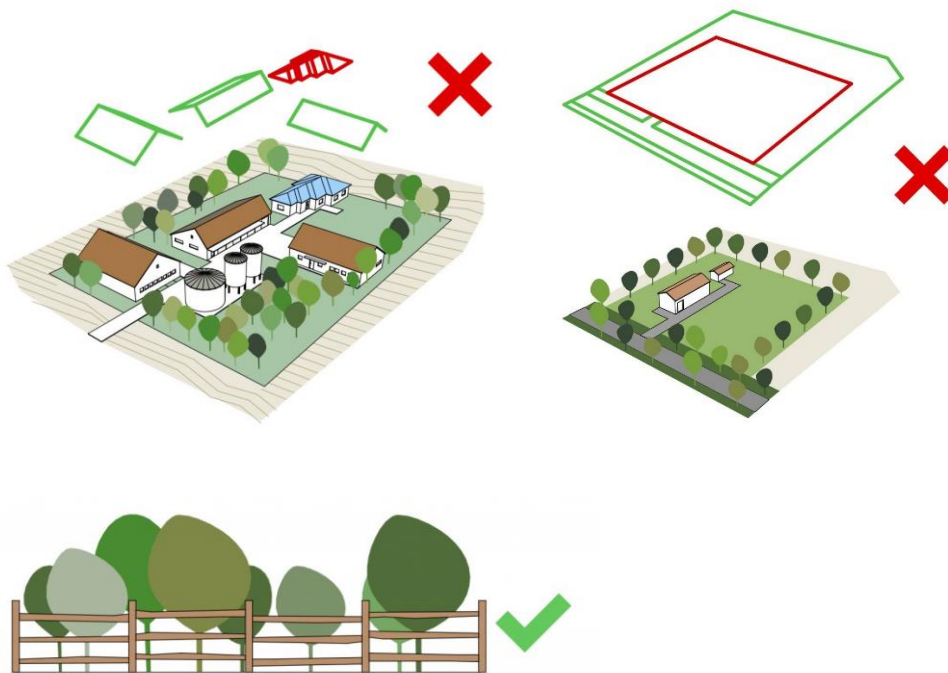
GAZDASÁGI, KERESKEDELMI, SZABADIDŐS, KÖZJÓLÉTI FUNKCIÓJÚ TERÜLETEK

Ezen területek beépítéseinél a telkek mérete és a beépítés módja a funkcióhoz igazodjon. Az épületek arányai, részletei és anyaghasználata a funkciót tükrözze.

Az épületek megjelenése a tájban vagy települési környezetben – bár nem feltétlenül előnyös – megfelelő építészeti formálás és rendezettség mellett elfogadható. Kerülendő az erős színek használata.

Az épületek kialakításának fő szempontjai: a terephez, környezethez való illeszkedés, lehetőleg egyszintes kialakítás, egyszerű tömegformálás, természetes, természetes anyagok és színek használata.

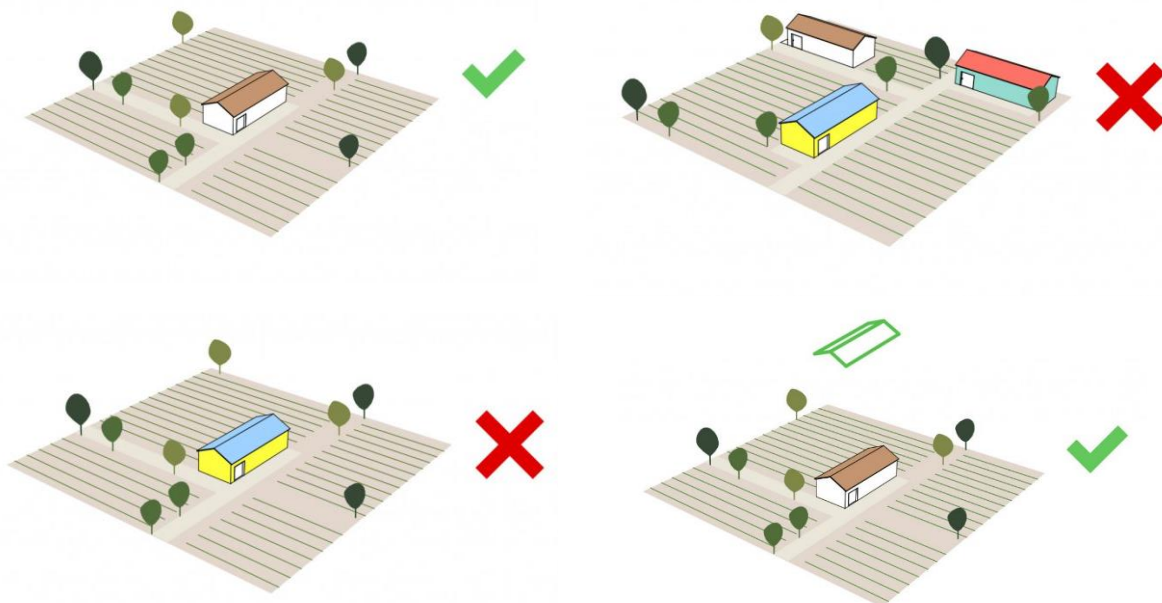

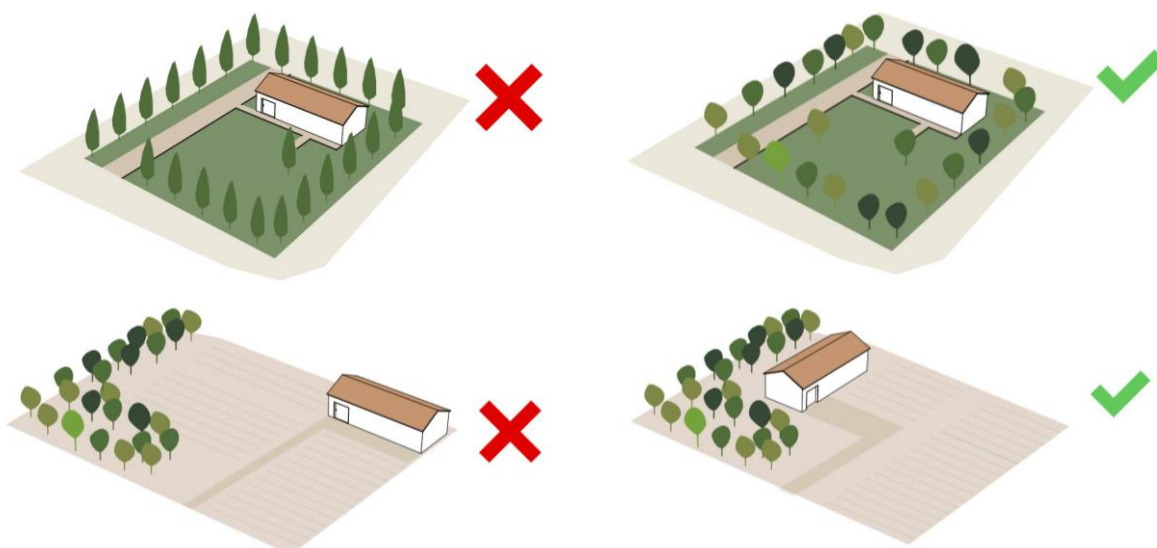

A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK, VALAMINT ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ A BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEKRE

Az épületek kialakításának fő szempontjai: a terephez való illeszkedés, lehetőleg egyszintes kialakítás, egyszerű tömegformálás, természetes, természetes, természetes anyagok és színek használata.

A területen kerüendő a tájidegen fafajok, cserék telepítése.

Külterületen a táj sokszínűségét adó természetközeli élőhelyek az erdők, rétek, legelők fenntartása kiemelten fontos feladat. Meg kell tartani és lehetőleg növelni kell a vízfolyásokat, utakat kísérő erdősávokat, ligetek területét. Törekedni kell arra, hogy az erdőterületek, rétek területei ne csökkenjenek.

A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról.

A történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti terület használata és fejlesztése során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megóvását.

Az esetleges külterületi fejlesztések során törekedni kell arra, hogy az újabb fejlesztési területek a már meglévő hasonló funkciójú területek közelében helyezkedjenek el, mert így a természet közeli területek kevésbé lesznek az esetleg káros hatások által érintve. Az új fejlesztési területek kialakítása, meglévő területek fejlesztése során kötelező telken belüli védőfásítással, védőerdők telepítésével kívánatos elősegíteni a fejlesztések tájba illesztését.

Az épületek színhasználata tekintetében nem kívánatos a rikító, harsány színek alkalmazása.

A szántók, rétek területén különös gondot kell fordítani vizuális környezetszennyezés elkerülésére. Ezekon a területeken nem kívánatos a tájat elcsúfító mobil konténerek, lakókocsik kihelyezése, 'bódé' jellegű építmények megjelenése.

A tájfejlesztés feladata a hiányzó helyeken a fásítás pótlása és erdők telepítése. A növényzettelapításhoz a zöldterületalakítás esztétikai szempontjait is figyelembe kell venni. Fontos a természetes lágyszalagok növényzettel való kiemelése, kerürendő a merev fasorok alkalmazása. Az utak mentén elhelyezendő növényzet megjelenését csoportos telepítéssel kell lágyszalagítani

Elsőrendű fontosságú a település táji megjelenésének védelme. Javasoljuk a meglévő, nagy kiterjedésű szántók táblaméreteinek csökkentését és a szegélyek, védőfásítások pótlását és új az utakat kísérő védőfasorok telepítését. Ezek alapvető fontosságúak a táj jellegének megőrzéséhez és a szélerózió elleni védelem szempontjából egyaránt. A tájrendezési és szabályozási terveken jelöltük a fasorok helyét. A rosszabb minőségű szántók erdősítése mindenképpen javasolt a külterületen.

KERÍTÉSEK KIALAKÍTÁSA

„Az én házam az én váram” mottó, valamint a történelmi hagyományok fényében nem elfogadhatatlan tömör, zárt kerítések kialakítása a településen. Többször említettük, hogy a kerítések kialakításával is elérhető az egységes, karakteres települési arculat, szép településkép, ha az adott településrészre jellemző anyagokkal, formákkal dolgozunk - de természetesen egyéni ízlésünkre formálva.

Az áttört kerítéssel alapvetően a telek területét választjuk a közterülettől, de ugyanakkor kapcsolatot is teremtünk azzal, és betekintést engedünk a szépen gondozott környezetünkre, udvarunkra, kertünkre.

Kerítések esetében is beszélhetünk hagyományos megoldásokról mind anyaghasználat, mind pedig forma, kialakítás terén; ugyanakkor érvényre juthatnak a kortárs, modern megoldások is. Ld. jó példák fejezetben.

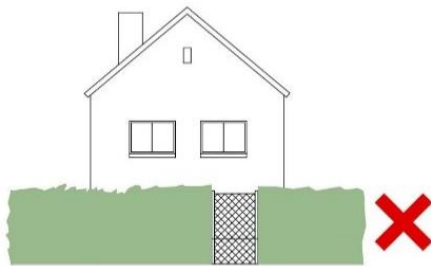
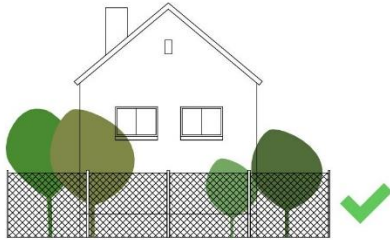
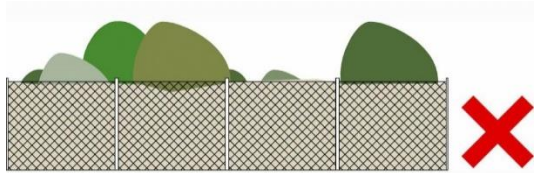
A kertkapu a megérkezés, fogadás kiemelt pontja. A kertkapu és a gépkocsi kapu kialakításakor illeszkedjünk a kerítéshez és az épülethez. A kapu legyen hangsúlyos, de ne hivalkodó.

Ahogy az épületek esetében a természetes anyaghasználat a javasolt és a jellemzővé vált, úgy a kerítések kialakításakor is ezeket az anyagokat érdemes előnyben részesíteni. Színeknél az anyaghasználatnak megfelelően a fához a barna, szürke és a zöld árnyalatait, a kovácsoltvashoz az antracit, és a fekete színeket válasszuk.

Az esetlegesen nádszövettel takart dróthálós kerítés, alumínium hullámlemez kerítés használata nem megengedhető. Kerürendő a területen idegenül ható tömör sövénykerítések kialakítása.

Utcafronton kerürendő a drótkerítés vagy elemes drótkerítés alkalmazása.

KÖZTERÜLETEK, ZÖLDTERÜLETEK, REKREÁCIÓS TERÜLETEK

A közterületek kialakítása megléte, hiánya alapvetően befolyásolja egy település imázsát, hangulatát, megítélését. A településkép alakításában nagy szerepe van az utcák, járdák, terek burkolatának, az utcabútoroknak, a közvilágítás, közművek oszlopai kialakításának, minőségének, a zöldfelületeknek, növényzetnek. Különösen nagy gondot kell tehát fordítani a parkok, közterületek növényzetére, a növényfajok kiválasztására, az alkalmazásra kerülő utcabútorokra (kerékpártároló, padok, játszótéri elemek, lámpatestek stb..).

Az utcaképeket és az általános településképet rendkívül pozitívan befolyásolják az utakat kísérő fasorok. Fontos lenne, hogy minden utca esetében gondot fordítsanak megfelelő út menti fásítás kialakítására is. A kül és belterületi utakat kísérő meglévő fasorokat mindenképpen meg kell őrizni, a hiányzó fákat, növényzetet pótolni kell.

Előtérbe kell helyezni a lombhullató fafajták telepítését és kerülni kell a tájidegen növények alkalmazását. Virágzó növények esetében is fontos az egységes megjelenés, lehetőség szerint egytípusú növényállomány valamint a hagyományos, falusi hangulatot teremtő virágok előnyben részesítése. Megfelelő növénytelepítéssel kedvezően befolyásolható a település egyes területeinek a megjelenése.

A településen élők számára a rekreációs területek, szabadidős területek, zöldterületek mind-mind a jó közérzet megteremtését szolgáló helyszínek. Fontos, hogy a településen elegendő számba, méretben és minőségben álljanak rendelkezésre ilyen jellegű területek. Egy szép közpark, gondozott fásított terület, sportpálya vagy egy kis teresedés az útkereszteződésben, egy kis zöldfelület, amely megszakítja a házak folytonosságát, egy szép árnyas fasor mind az emberek jó közérzetét szolgálja. A házak előtti növénytelepítéssel, sövényekkel, dísnövényekkel, helyben jellemző fafajokból álló fasorral hangulatos utcaképet teremthetünk.

ANYAGHASZNÁLAT

A településen kerülendő a tájidegen anyaghasználat (pl. deszkaborítású épületek, rönkházak).

GÉPÉSZET, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK, REKLÁMOK, HIRDETÉSEK

Utcai homlokzaton (valamint lehetőség szerint utcáról látszó homlokzaton) kerülendő napelem, szerelt kémény, klímaberendezés kültéri egysége, antenna megjelenése.

Az utcafronton látható módon elhelyezett gépészeti elemek erősen rontják a településképet. Ez ugyanúgy igaz a településeket behálózó légkábelek sokaságára is.

A gépészeti elemek elhelyezésére keressünk helyet kevésbé hangsúlyos homlokzatokon, félreeső helyeken, esetleg növényzettel takart helyeken.

Az utcára kirakott hirdetőtáblák, cégérek, reklám felületek nagyban befolyásolják az utcaképet, ezért érdemes odafigyelnünk arra, hogyan hirdetjük szolgáltatásainkat. Fontos, hogy az egyes reklámokat, cégérek, feliratokat a település arculatához, hangulatához illeszkedően helyezték el az épületeken, kerítéseken.

Az igényes, nem túl feltűnő, de jól észrevehető feliratok is elérhetik figyelemfelkeltő céljukat. A hirdetés lényege a tájékoztatás, ezt tehetjük utcaképbe illően is. A nagyméretű, túlzó reklám nem jár automatikusan nagyobb sikerrel.

6 JÓ PÉLDÁK

Kortárs épületek

Jó példák kortárs épületekre más településekről

Gazdasági épületek más településekről

Kerítések

Környezetet, településképet, hagyományokat tisztelő felújítások

Épület részletek, melyek vagy a modern kialakítások igényességével, vagy történeti lenyomatként való tovább élésükkel hivatottak kiemelni a településen található épületállomány hangulatát, így segítve kialakítani a településre jellemző összebenyomást.

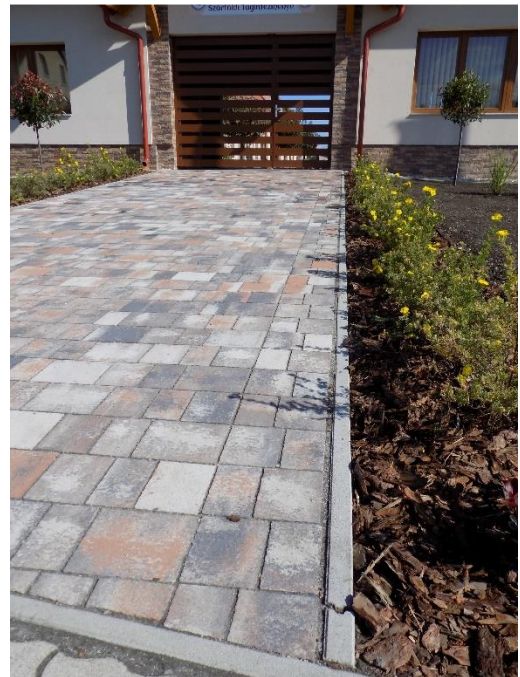

Igényes anyaghasználat

Igényes anyaghasználat más településekről

SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, REKLÁMHORDOZÓK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

Hidak, buszmegállók, utcabútorok, szobrok, keresztek, kápolnák, ravatalozó, szépen gondozott árkok...

MŰEMLEKEK, RÉGÉSZETI LELŐHELYEK

Védett ingatlanok

Védett ingatlanok

megye	település neve	helyrajzi szám	védettség jogi jellege	azonosító	védett örökségi érték neve
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	0100	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vizimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	0101	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vizimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	0102/1	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vizimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	0104	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vizimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	0106	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vizimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	0107	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vizimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	0108	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vizimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	0109	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vizimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	011	régészeti lelőhely	57757	Kárteleteki-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	0115/35	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vizimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	0115/36	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vizimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	012/3	régészeti lelőhely	57757	Kárteleteki-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	019	régészeti lelőhely	57757	Kárteleteki-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	022/1	régészeti lelőhely	49328	Ekealja-dűlő
				53318	Közép-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	022/10	régészeti lelőhely	49328	Ekealja-dűlő
				53318	Közép-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	022/11	régészeti lelőhely	49328	Ekealja-dűlő
				53318	Közép-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	022/12	régészeti lelőhely	49328	Ekealja-dűlő
				53318	Közép-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	022/15	régészeti lelőhely	49328	Ekealja-dűlő
				53318	Közép-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	022/2	régészeti lelőhely	53318	Közép-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	022/8	régészeti lelőhely	49328	Ekealja-dűlő
				53318	Közép-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	022/9	régészeti lelőhely	49328	Ekealja-dűlő
				53318	Közép-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	03/6	-	3703 [26806]	Feszület, sírkövek ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	058/3	régészeti lelőhely	57757	Kárteleteki-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	058/4	régészeti lelőhely	57757	Kárteleteki-dűlő

Győr-Moson-Sopron	Mihályi	058/5	régészeti lelőhely	57757	Kárteleki-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	059	régészeti lelőhely	57757	Kárteleki-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	063	régészeti lelőhely	25608	Tölös-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	064/32	régészeti lelőhely	25608	Tölös-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	064/33	régészeti lelőhely	25608	Tölös-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	064/34	régészeti lelőhely	25608	Tölös-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	064/35	régészeti lelőhely	25608	Tölös-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	064/36	régészeti lelőhely	25608	Tölös-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	064/37	régészeti lelőhely	25608	Tölös-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	064/38	régészeti lelőhely	25608	Tölös-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	064/39	régészeti lelőhely	25608	Tölös-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	064/40	régészeti lelőhely	25608	Tölös-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	064/41	régészeti lelőhely	25608	Tölös-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	064/42	régészeti lelőhely	25608	Tölös-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	064/43	régészeti lelőhely	25608	Tölös-dűlő
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	072	régészeti lelőhely	73003	Tölös-dűlő II.
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	084/2	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vízimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	095/6	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vízimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	095/7	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vízimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	095/8	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vízimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	098	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vízimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	099	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vízimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	130/1	-	3703 [26806]	Feszület, sírkövek ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	130/2	-	3703 [26806]	Feszület, sírkövek ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	131/1	-	3703 [26806]	Feszület, sírkövek ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	131/2	-	3703 [26806]	Feszület, sírkövek ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	133/1	-	3703 [26806]	Feszület, sírkövek ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	134	-	3703 [26806]	Feszület, sírkövek ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	135/1	-	3703 [26806]	Feszület, sírkövek ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	135/3	-	3703 [26806]	Feszület, sírkövek ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	146/2	-	3706 [26809]	Szentháromság szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	146/4	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3701 [26805]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
			-	3705 [26808]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
			-	3707 [30041]	Nep. Szt. János szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	146/5	-	3706 [26809]	Szentháromság szobor ex-lege műemléki környezete
			-	3707 [30041]	Nep. Szt. János szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	148/4	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3701 [26805]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
			-	3705 [26808]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
			-	3707 [30041]	Nep. Szt. János szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	149	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete

			-	3701 [26805]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
				3705 [26808]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
				3706 [26809]	Szentháromság szobor ex-lege műemléki környezete
				3707 [30041]	Nep. Szt. János szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	151	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3701 [26805]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
				3703 [26806]	Feszület, sírkövek ex-lege műemléki környezete
				3705 [26808]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	170	-	3703 [26806]	Feszület, sírkövek ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	171	nyilvántartott műemléki érték	3703 [4516]	Feszület, sírkövek
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	171/1	nyilvántartott műemléki érték	3703 [4516]	Feszület, sírkövek
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	171/2	nyilvántartott műemléki érték	3703 [4516]	Feszület, sírkövek
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	172	nyilvántartott műemléki érték	3703 [4516]	Feszület, sírkövek
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	172/2	nyilvántartott műemléki érték	3703 [4516]	Feszület, sírkövek
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	173	-	3703 [26806]	Feszület, sírkövek ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	183/3	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3701 [26805]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
				3705 [26808]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	183/6	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3701 [26805]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
				3705 [26808]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	186	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3701 [26805]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
				3705 [26808]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	188/1	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3701 [26805]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
				3705 [26808]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	237	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3701 [26805]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
				3705 [26808]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	239	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	6801 [4517]	Mihályi, volt Döry-kastély műemléknek műemléki környezete
				3701 [26805]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
				3705 [26808]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
				3707 [30041]	Nep. Szt. János szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	240	műemlék	3704 [4519]	R. k. templom
			műemléki környezet	6801 [4517]	Mihályi, volt Döry-kastély műemléknek műemléki környezete
			régészeti lelőhely	54329	Döry-kastély
			nyilvántartott műemléki érték	3701 [4514]	Mária szobor
				3705 [4520]	Mária szobor
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	241	-	3701 [26805]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	243	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
				6801 [4517]	Mihályi, volt Döry-kastély műemléknek műemléki környezete

			-	3701 [26805]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
				3705 [26808]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	325	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3701 [26805]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
				3705 [26808]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	326	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3701 [26805]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
				3705 [26808]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	329/1	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3701 [26805]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
				3705 [26808]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	334	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3701 [26805]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
				3705 [26808]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	335	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3701 [26805]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
				3705 [26808]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	341	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3705 [26808]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	343	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3701 [26805]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
				3705 [26808]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	344/1	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3701 [26805]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
				3705 [26808]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	36	-	3706 [26809]	<i>Szentháromság szobor ex-lege műemléki környezete</i>
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	360	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3701 [26805]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
				3705 [26808]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	361/3	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			-	3701 [26805]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
				3705 [26808]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	362	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			régészeti lelőhely	6801 [4517]	Mihályi, volt Döry-kastély műemléknek műemléki környezete
			-	54329	Döry-kastély
			-	3701 [26805]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
				3705 [26808]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	363	műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			régészeti lelőhely	6801 [4517]	Mihályi, volt Döry-kastély műemléknek műemléki környezete
			nyilvántartott műemléki érték	54329	Döry-kastély
			-	3707 [4515]	Nep. Szt. János szobor
			-	3701 [26805]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>
				3705 [26808]	<i>Mária szobor ex-lege műemléki környezete</i>

				3706 [26809]	Szentháromság szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	364	műemlék	3702 [4518]	Döry-kastély
			műemléki környezet	3704 [26807]	R. k. templom ex-lege műemléki környezete
			régészeti lelőhely	6801 [4517]	Mihályi, volt Döry-kastély műemléknek műemléki környezete
			-	54329	Döry-kastély
				3701 [26805]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
				3702 [13012]	Döry-kastély parkja
				3705 [26808]	Mária szobor ex-lege műemléki környezete
				3706 [26809]	Szentháromság szobor ex-lege műemléki környezete
				3707 [30041]	Nep. Szt. János szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	365/1	műemléki környezet	6801 [4517]	Mihályi, volt Döry-kastély műemléknek műemléki környezete
			régészeti lelőhely	47719	Mihályi vízimalom
			-	54329	Döry-kastély
				3702 [13012]	Döry-kastély parkja
				3706 [26809]	Szentháromság szobor ex-lege műemléki környezete
				3707 [30041]	Nep. Szt. János szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	365/2	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vízimalom
			-	54329	Döry-kastély
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	366	műemléki környezet	6801 [4517]	Mihályi, volt Döry-kastély műemléknek műemléki környezete
			-	3702 [4518]	Döry-kastély
				3702 [13012]	Döry-kastély parkja
				3706 [26809]	Szentháromság szobor ex-lege műemléki környezete
				54329	Döry-kastély
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	367	műemléki környezet	6801 [4517]	Mihályi, volt Döry-kastély műemléknek műemléki környezete
			-	3706 [26809]	Szentháromság szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	368	műemléki környezet	6801 [4517]	Mihályi, volt Döry-kastély műemléknek műemléki környezete
			-	3706 [26809]	Szentháromság szobor ex-lege műemléki környezete
				3707 [30041]	Nep. Szt. János szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	370/1	-	3706 [26809]	Szentháromság szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	371	nyilvántartott műemléki érték	3701 [4514]	Mária szobor
			-	3702 [13012]	Döry-kastély parkja
				3706 [26809]	Szentháromság szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	38/6	-	3706 [26809]	Szentháromság szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	39	-	3706 [26809]	Szentháromság szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	396/3	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vízimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	398	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vízimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	399	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vízimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	400	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vízimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	401	régészeti lelőhely	47719	Mihályi vízimalom
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	41	nyilvántartott műemléki érték	3706 [4521]	Szentháromság szobor
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	49/1	-	3706 [26809]	Szentháromság szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	51/2	-	3703 [26806]	Feszület, sírkövek ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	58/8	-	3706 [26809]	Szentháromság szobor ex-lege műemléki környezete
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	T311	műemlék	3704 [4519]	R. k. templom
			nyilvántartott műemléki érték	3705 [4520]	Mária szobor
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	T605/1	-	3702 [4518]	Döry-kastély
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	T605/2	műemlék	3702 [4518]	Döry-kastély
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	T605/3	műemlék	3702 [4518]	Döry-kastély
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	T605/4	műemlék	3702 [4518]	Döry-kastély
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	T613	nyilvántartott műemléki érték	3701 [4514]	Mária szobor
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	T689	nyilvántartott műemléki érték	3706 [4521]	Szentháromság szobor
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	T690	nyilvántartott műemléki érték	3707 [4515]	Nep. Szt. János szobor
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	T693	nyilvántartott műemléki érték	3703 [4516]	Feszület, sírkövek
Győr-Moson-Sopron	Mihályi	T694	nyilvántartott műemléki érték	3703 [4516]	Feszület, sírkövek

TERMÉSZET- ÉS TÁJVÉDELMI SZEMPONTBÓL NÖVÉNYTELEPÍTÉSRE JAVASOLT FAJOK LISTÁJA

Őshonos fafajok

Tudományos név	Magyar név
<i>Acer campestre</i>	mezei juhar
<i>Acer platanoides</i>	korai juhar
<i>Acer pseudoplatanus</i>	hegyi juhar
<i>Acer tataricum</i>	tatár juhar
<i>Betula pendula</i>	közönséges nyír
<i>Carpinus betulus</i>	közönséges gyertyán
<i>Fraxinus angustifolia subsp. pannonica</i>	magyar kőris
<i>Fraxinus excelsior</i>	magas kőris
<i>Fraxinus ornus</i>	virágos kőris
<i>Malus sylvestris</i>	vadalma
<i>Populus nigra</i>	fekete nyár
<i>Populus termula</i>	rezgő nyár
<i>Prunus avium</i>	madárcseresznye
<i>Prunus padus</i>	zselnicemeggy
<i>Pyrus pyraeaster</i>	vadkörte
<i>Quercus cerris</i>	csertölgy
<i>Quercus petraea</i>	kocsánytalan tölgy
<i>Quercus pubescens</i>	molyhos tölgy
<i>Quercus robur</i>	kocsányos tölgy
<i>Salix alba</i>	fehér fűz
<i>Sorbus aria</i>	lisztes berkenye
<i>Sorbus aucuparia</i>	madárberkenye
<i>Sorbus domestica</i>	házi berkenye
<i>Sorbus torminalis</i>	barkóca berkenye
<i>Tilia cordata</i>	kislevelű hárs
<i>Tilia platyphyllos</i>	nagylevelű hárs
<i>Ulmus glabra</i>	hegyi szil
<i>Ulmus laevis</i>	vénicszil
<i>Ulmus minor</i>	mezei szil
<i>Staphylea pinnata</i>	mogyorós hólyagfa

Őshonos cserjefajok

Tudományos név	Magyar név
<i>Berberis vulgaris</i>	közönséges borbolya
<i>Cerasus fruticosa</i>	csepleszmegegy
<i>Cornus mas</i>	húsos som
<i>Cornus sanguinea</i>	veresgyűrű som
<i>Coryllus avellana</i>	közönséges mogyoró
<i>Cotinus coggygria</i>	cserszömörce
<i>Cotoneaster niger</i>	fekete madárbirs
<i>Crataegus laevigata</i>	kétbibés galagonya
<i>Crataegus monogyna</i>	egybibés galagonya
<i>Euonymus europaeus</i>	csíkos kecskerágó
<i>Euonymus verrucosus</i>	bibircses kecskerágó

<i>Hedera helix</i>	közönséges borostyán
<i>Ligustrum vulgare</i>	közönséges fagyal
<i>Lonicera xylosteum</i>	ükörke lonc
<i>Prunus spinosa</i>	kökény
<i>Prunus tenella</i>	törpemandula
<i>Rosa canina</i>	gyepűrózsa
<i>Rosa pimpinellifolia</i>	jajrózsa
<i>Rubus caesius</i>	hamvas szeder
<i>Salix cinerea</i>	rekettyefűz
<i>Spiraea media</i>	szirti gyöngyvessző
<i>Viburnum lantana</i>	ostorménfa
<i>Viburnum opulus</i>	kányabangita
<i>Vinca minor</i>	kis télizöld meténg

Telepítésre javasolt egyéb fa- és cserje fajok

Tudományos név	Magyar név
<i>Acer ginnala</i>	tűzvörös juhar
<i>Aesculus carnea</i>	vadgesztenye
<i>Aesculus hippocastanum</i>	vadgesztenye
<i>Catalpa bignonioides</i>	szivarfa
<i>Colutea arborescens</i>	sárga borsófa
<i>Corylus colurna</i>	törökmogyoró
<i>Ginkgo biloba</i>	páfrányfenyő
<i>Laburnum anagyroides</i>	közönséges aranyeső
<i>Liriodendron tulipifera</i>	tulipánfa
<i>Malus baccata</i>	díszalma
<i>Platanus × acerifolia</i>	közönséges platán
<i>Prunus × cistena</i>	vérszilva
<i>Salix caprea</i>	kecskefűz
<i>Sophora japonica</i>	japánakác
<i>Sorbus rotundifolia</i>	kereklevelű berkenye
<i>Staphylea pinnata</i>	mogyorós hólyagfa
<i>Tilia tomentosa</i>	ezüsthárs
<i>Prunus fruticosa</i>	csepleszmeleggy
<i>Prunus serrulata</i>	díszcsereesznye

1143/2014. EU rendelet**az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának
és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről**

A rendelet alapján a tagországok képviselőiből álló inváziós fajok elleni védelemért felelős bizottság elfogadta azt a növény- és állatfajlistát, mely az Unió számára veszélyt jelentő inváziós idegenhonos fajok jegyzékét alkotja. A listán szereplő fajok egyedeire vonatkozó szigorú szabályok szerint tilos az egész EU területén forgalomba hozni és a természetbe kibocsátani akár egyetlen példányt is, de a behozatalra, tartásra, tenyésztésre, szaporításra, szállításra, kereskedelemre és felhasználásra is hasonlóan szigorú szabályok vonatkoznak.

A listában szereplő növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
borfa, tengerparti seprúcserje	Baccharis halimifolia
kaliforniai tündérhínár	Cabomba caroliniana
vízijácint	Eichhornia crassipes
perzsa medvetalp	Heracleum persicum
sosnowsky-medvetalp	Heracleum sosnowskyi
hévizi gázló	Hydrocotyle ranunculoides
fodros átokhínár	Lagarosiphon major
nagyvirágú tóalma	Ludwigia grandiflora
sárgavirágú tóalma	Ludwigia peploides
sárga lábuzogány	Lysichiton americanus
közönséges süllőhínár	Myriophyllum aquaticum
keserű hamisüröm	Parthenium hysterophorus
ördögfarok keserűfű	Persicaria perfoliata
kudzu nyílgyökér	Pueraria montana var. lobata
közönséges selyemkóró	Asclepias syriaca
vékonylevelű átokhínár	Elodea nuttallii
bíbor nebáncsvirág	Impatiens glandulifera
felemáslevelű süllőhínár	Myriophyllum heterophyllum
kaukázusi medvetalp	Heracleum mantegazzianum
óriásrebarbara	Gunnera tinctoria
tollborzfü	Pennisetum setaceum
	Alternanthera philoxeroides
	Microstegium vimineum

269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet

a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól

A kormányrendelet melléklete meghatározza azoknak a fajoknak a listáját, melyek inváziós és termőhely-idegen növényfajoknak tekinthetők, így az 5. § (2) bekezdés értelmében a Natura 2000 gyepterületeken ezek megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással.

Az érintett növényfajok:

1. Fásszárú inváziós és termőhely-idegen növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
akác	<i>Robinia pseudo-acacia</i>
amerikai kőris	<i>Fraxinus americana</i>
bálványfa	<i>Ailanthus altissima</i>
keskenylevelű ezüstfa	<i>Elaeagnus angustifolia</i>
fekete fenyő	<i>Pinus nigra</i>
erdei fenyő	<i>Pinus silvestris</i>
gyalogakác	<i>Amorpha fruticosa</i>
kései meggy	<i>Prunus serotina</i>
zöld juhar	<i>Acer negundo</i>

2. Lágyszárú inváziós növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
alkörmös	<i>Phytolacca americana</i>
japánkeserűfű fajok	<i>Fallopia spp.</i>
kanadai aranyvessző	<i>Solidago canadensis</i>
magas aranyvessző	<i>Solidago gigantea</i>
parlagfű	<i>Ambrosia artemisifolia</i>
selyemkóró	<i>Asclepias syriaca</i>
süntök	<i>Echinocystis lobata</i>

43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet

a növényvédelmi tevékenységről

A rendelet 2. § (1) bekezdése értelmében a földhasználó és a termelő köteles védekezni az alábbi növények ellen: parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), keserű csucor (*Solanum dulcamara*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), aranka fajok (*Cuscuta* spp.).

A természetes növényvilágra veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok hazai tudományos alapú jegyzéke szerinti további tiltott fajok:

Magyar név	Tudományos név
észak-amerikai őszirózsák	Aster lanceolatus (beleértve A. tradescantii), A. novi-belgii, A. ×salignus
nyugati ostorfa	<i>Celtis occidentalis</i>
átoktüske	<i>Cenchrus incertus</i>
díszárpa	<i>Hordeum jubatum</i>
japánkomló	<i>Humulus scandens</i>
kisvirágú nebáncsvirág	<i>Impatiens parviflora</i>
vékony szittyó	<i>Juncus tenois</i>
közönséges vadszőlő	<i>Parthenocissus inserta</i>
tapadó vadszőlő	<i>Parthenocissus quinquefolia</i>
kínai alkörmös	<i>Phytolacca esculenta</i>
magas kúpvirág	<i>Rudbeckia laciniata</i>
parti szőlő	<i>Vitis vulpina</i>
moszatpáfrány-fajok	<i>Azolla caroliniana (A. filiculoides), A. mexicana</i>
kanadai átokhínár	<i>Elodea canadensis</i>
törpe békalencse	<i>Lemna minuta</i>
kagylótutaj	<i>Pistia stratiotes</i>

IMPRESSZUM

MIHÁLYI KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

www.mihalyi.hu

9042 MIHÁLYI, KISFALUDI UTCA 7.

Telefon: 06-96-253-554

Polgármester: Csitéi Gábor

polghivmihalyi@t-online.hu

Megbízott főépítész: Gyárfás Henriett

gyarfasheni@gmail.com, gyarfasheni@ter-halo.hu

SZERKESZTETTE: Borosné Kovács Marina, Tér-Háló Terra Kft.

SZÖVEG: Borosné Kovács Marina

FOTO: Szabó Roland, Borosné Kovács Marina Tér-Háló Terra Kft.

Mihályi, 2018.

A kézikönyv a Lechner Tudásközpont sablonjai felhasználásával készült.